

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 26

URZĄD KONSERWATORSKI WOJEWÓDZTWA LWOWSKIEGO

13. Papiery „Koła Konserwatorów Galicji Wschodniej”. 1893-1918. K. 257.

Cz.1

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

09

Львівська біб-ка АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
№ УК-12

а, б, в, г, д, е

Львівська бібліотека АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
№ УК-13

3, e

Матеріали в справі діяльності
«Кола консерваторів Ст. Гасличани» (низьке
управління консерваторії),

1893 - 1917 рр.

295 арк (162.) + 5 к.

Пол., нм., укр. м.

09
ЧК-13

а) Парламентарний документ про
Кона конспірації Сх. Записки,
1893-[1917.] 4 год., 22 ар. (12)

Obok

DZIENNIK USTAW PAŃSTWA
DLA

KROLESTW I KRAJÓW W RADZIE PAŃSTWA REPREZENTOWANYCH

CZĘŚĆ LXI. - Z DNIA 29. GRUDNIA 1893

(ZAWIERA NR. 193)

193.

USTAWA Z DNIA 26. GRUDNIA 1893.

0 URZĄDZENIU TYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO,
KTÓRE WYMAGAJĄ KONSENSU.

Za zgodą obu Izb Rady Państwa postanawiamy co
następuje:

§. 1.

Podział rodzajów przemysłu budowlanego.

W myśl §§ 15-go i 23-go ustawy z dnia 15 marca 1893
(Dz. u. p. Nr. 39) są następujące rodzaje przemysłu budowlanego:

1. przemysł budowlanych,
2. przemysł murarski,
3. przemysł kamieniarski,
4. przemysł ciesielski
5. przemysł rękunistrowski.

§. 2.

Rozciągłość uprawienia.

Budowlanego.

Budowlany uprawieniy jest do prowadzenia budynków
i innych tego rodzaju budowli z łącznieniem robót rozmaitych
przemysłu budowlanego (§. 1) i do wykonywania takich budowli
z własnymi pomocnikami.

W tych jednak miejscach, które Ministerstwo spraw wewnętrznych
i porządku z Ministerstwem handlu i targów, odwojnego Wydziału
krajowego iwna za wyjątkiem, budowlany przy wykonywaniu budowli,
winnu do tych robót, które należą do zakresu majstrów ciesielskich,
majstrów kamieniarskich i rękunistrów wzywai przedsiębiorców prze-
mysłowych uprawieniy do odwojnych robót, i tylko w takim razie
wore prerreczone roboty wykonywai sam, jeżeli wykast konsensu
do odwojnego rodzaju przemysłu (§. 8) (y. kamieniars, mesla, rękunistr)

Do takich robót, które należą do zakresu uprawieniy przemysłu
konsensowego, lub rękodzielniczego, znajdujz przy budowie zastosowanie
(stolarskiego, slusarskiego, sklarskiego, lakierniczego, blacharskiego itp.) bu-
dowlany winnu bez wyjątku wzywai przedsiębiorców przemysłowych uprawie-
nuyh do wykonywania odwojnych robót.

Majstra mūrarskiego.

W wiejskich mi wyłączeniych stwry majstrowi mūrarskiemu prawo prowadzenia i wykonywania budyków i innych tego rzędu budowli; stoli budowle państwowe, wielkie teatra, sale na uroczystości, budyki wysta- wowe, budowle muzealne, kościoły i inne budowle uader trudne. Te prace w sobie zaakowile pod wzglę- dem staty czynnego ustroje, moie majster mūrarski wykonywai tylko pod kierunkiem budowniczego.

Majstra kamieniarskiego i ciesielskiego

Z zastępczeniem jednolitego kierownictwa, jakie w razie współdziałania rozmaitych rodzajów przemysłu budowlanego, jest potrzebne (§§ 2 i 3), majster kamieniarski i majster ciesielski mogą wykonywai wszelkie roboty do ich zakresu malarskiego.

Nadto majster ciesielski uprawniony jest do prowadzenia i wykonywania budyków, które w istocie wojey są ustrojami drewnianymi. W przypadkach takich winien jednak do tych robot, które należą do zakresu majstrow mūrarskich, majstrow kamieniarskich i rūrniczych, wzywai przedsiębiorców przemysłowych uprawnionych do wykonywania tych robot. Atoli, gdyby w powiecie administracyjnym miejsca budowy nie maie rodzaju przemysłu nie były reprezentowane, które to okoliczności nie zmieniają regła istnie- nie przemysłowców, w myśl § 6-go ustawy niniejszej uprawnionych, majster ciesielski moie do wykonywania odosobnych robot wzywai własnych pomocników.

Do takich robot, które należą do za- kresu uprawicci przemysłu kowal- nego lub rękodzielniczego (stolarskiego, slusarskiego, szklarskiego, lakierniczego, blacharskiego itp.) majster ciesielski winien bez wyjątku wzywai przedsię- biorców przemysłowych uprawnionych do wykonywania odosobnych robot.

WYDZIAŁ WIELKOPOLSKI
5 7 1899

Do Wysokiego

c. k. Namiestnictwawe Lwowie.

Sprawozdanie

c. k. Rady Namiestnictwa

i Starosty w Tarnopolu

z dnia 23. go czerwca 1899.

L. 9436.

z przedłożeniem aktów przedmio-
towych w sprawie przeniesienia
Grzegorza Redeckiego z Smyko-
wiec w myśl parag. 34 u.w. z
linii do rezerwy zapasowej.

68209

14 7 1899

Ka

IV

§. 9Dowód udolnienia

Ubiegający się o kouseus na jeden z rodzajów przemysłu w §. 1. wymienionych, udowodni mają, że się tego przemysłu wyuczyli, i że się w nim praktycznie wykształcili, a nadto winni złożyć odpowiedni egzamin.

Udowodnienie to i złożenie egzaminu z dobrym skutkiem uwarane będzie na dopełnienie warunków do udzielenia kouseusu w §. 23, ustęp 2 ustawy przemysłowej przepisanej.

§. 10.

Dowodu wyuczenia się przemysłu dostarczyć można w następujący sposób:

- a) świadectwem skończenia odpowiedniej szkoły zawodowej, w której najmniej przez trzy lata udzielała jest regularna nauka praktyczna w warsztacie szkolnym;
- b) listem wywołania, świadczącym o porządkiem wyuczeniu się przemysłu lub udowodnieniem, że kandydat od dwóch lat dłużej niż to w §. 11 jest przepisane, pracował w przemyśle; kandydaci, którzy skończyli szkołę budownictwa lub inżynierji w szkole głównej technicznej i złożyli oba egzamina rządowe, lub wyiszła szkołę przemysłową z zakresem budownictwa - technicznego w t. k. szkole przemysłowej rządowej lub w równorzędnej zakładzie naukowym, prawa zakładu publicznego podobajacych, udowodni mają, że w celu wyuczenia się tego przemysłu, pracowali w nim przez sześć miesięcy, a następnie przez rok z wliczeniem pracy wykonywanej w tymże przemyśle przed rozpoczęciem nauki szkolnych lub w ciągu ich trwania.

§. 11.

Okresy praktycznego kształcenia się kandydatów, ubiegających się o kouseus na jeden z rodzajów przemysłu w §. 1. wymienionych, ustanawia się następująco:

- 1) Dla budowniczych i majstrów młynarskich lat sześć, z tych zaś najmniej dwa lata jako podmajstry, lub zawodowej.
- 2) Dla majstrów kamieniarskich lub ciepielskich lat pięć jako pomocnik, z tych zaś najmniej dwa lata jako podmajstry.

11

11

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

C. K. Namiestnicíwo!

We Lwowie 1899.

S. 14351/1899. 1

MAISTRAT
KROL. STOL. MASTAR

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

5.

L 19436.-

Tarnopol dnia 23. czerwca 1899.

~~Wysokie c. k. Namiestnictwo~~

~~W myśl parag. 135 przepis. wyk. do ust. wojsk. część I. przedkładam akta przedmiotowe w sprawie przeniesienia Grzegorza Radeckiego z Smykowiec w myśl parag. 34 u.w. z linii do rezerwy zapasowej do dalszego postanowienia.-~~

~~C. k. Radca Namiestnictwa i Starosta~~

~~*[Signature]*~~

Rai

[Signature]

Projekt noweli

do ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, o regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic i placów, oraz o podziale gruntów pod budowę przeznaczonych (parcelacji budowlanej) w mieście Lwowie

opracował

Dr. TOBIASZ ASCHKENASE.

Ustawa

z dnia zmieniająca postanowienia ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia 21. kwietnia 1885 Nr. 31 dz. u. kraj., o regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic i placów, tudzież o podziale gruntów pod budowę przeznaczonych (parcelacji budowlanej) w mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krak., wydaję dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa, następującą ustawę, zmieniającą postanowienia ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia 21-go kwietnia 1885 Nr. 31 dz. u. kraj., o regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic i placów, tudzież o podziale gruntów pod budowę przeznaczonych (parcelacji budowlanej) w mieście Lwowie.

§ 1. Generalny plan regulacyjny.

Generalny plan regulacyjny dla m. Lwowa ma być wykonany na zasadzie podziału miasta na 4 strefy budowlane, a mianowicie:

- 1) Strefa zwartego zabudowania;
- 2) Strefa zabudowania grupami i willami, czyli grupowa i willowa;

3) Strefa przedmiejska i tanich mieszkań ;

4) Strefa fabryczna.

Rada miejska przydzieli każdą z ulic w mieście do jednej z tych stref i oznaczy zgodnie z obowiązującymi ustawami szczegółowe warunki budowy dla każdej strefy.

§ 2. Zatwierdzenie planu regulacyjnego.

Najdalej do roku po wejściu w życie niniejszej ustawy, wyłoży magistrat projekt generalnego planu regulacyjnego przez dni 60 dla interesowanych do przejrzania i wydawać będzie odbitki tego planu żądającym na ich koszt. W okresie tych 60 dni wolno interesowanym wnieść przeciw wyłożonemu planowi na piśmie uwagi i zarzuty, które winne być rozpatrzone przed ostatecznym zatwierdzeniem planu. Rada m. Lwowa postanawia i zatwierdza ostatecznie wedle własnego uznania generalny plan regulacyjny po przeprowadzeniu postępowania określonego w rozporządzeniu wykonawczem do niniejszej ustawy, które wyda Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na zasadzie wniosku Rady miejskiej.

Do ważności zatwierdzenia planu regulacyjnego potrzebną jest dwukrotna uchwała Rady m. w myśl § 42. ustęp przedostatni statutu miejsk. Tak zatwierdzony plan regulacyjny staje się w 30 dni po publicznem obwieszczeniu odnośnej uchwały Rady m. obowiązującym zarówno dla gminy m. Lwowa jak i dla stron. Zmiany planu regulacyjnego mogą być postanowione tylko za poprzednim wyłożeniem projektowanej zmiany do publicznego przejrzania i czynienia uwag, przez dni 60, za dwukrotną uchwałą Rady m.; ponadto wymaga zmiana planu jeszcze zatwierdzenia Wydziału krajowego.

§ 3. Prawna skuteczność planu regulacyjnego.

Zatwierdzenie planu regulacyjnego, pociąga za sobą następujące skutki prawne:

a) Grunta położone przy ulicach, placach i plantacjach, które w chwili zatwierdzenia planu regulacyjnego nie są zabudowane, lub na których istniejące budowle po zatwierdzeniu generalnego planu regulacyjnego całkowicie zostaną zniesione, mogą być zabudowane tylko przy liniach frontowych generalnym planem regulacyjnym ustanowionych;

b) Gminie m. Lwowa przysługiwać będzie prawo wyłączenia — po myśli § 365 u. c. tych gruntów i budynków w obrębie miasta położonych, które w zatwierdzonym planie regulacyjnym, zastrzeżone będą na publiczne gminne drogi, place lub plantacje.

c) O ile na gruntach pod b) oznaczonych znajdować się będą w chwili zatwierdzenia generalnego planu regulacyjnego budowle, będzie gmina m. Lwowa uprawnioną do wydania zakazu dobudowy, przebudowy, lub adaptacji innych, niż są

niezbędne dla utrzymania budynku w stanie zdatnym do użytku dotychczasowego. W takim jednak wypadku będzie gmina obowiązana na żądanie dotyczącego właściciela wykupić zakazem obłożoną przestrzeń najdalej do lat 5 od chwili zgłoszenia tego żądania bądź w drodze dobrowolnej umowy, bądź w drodze wywłaszczenia.

Obowiązek ten nie dotyczy gruntów które w myśl § 7 i 9 niniejszej ustawy, mają być oddane gminie bezpłatnie.

d) Samo uchwalenie planu regulacyjnego nie daje nikomu prawa żądania zakupu gruntu lub budynku, ani żądania jakiegokolwiek odszkodowania, jak długo nie zostanie naruszone użytkowanie istniejące w chwili uchwalenia planu regulacyjnego ;

e) Jeżeli z powodu postawienia nowej budowli w linii frontowej ustanowionej generalnym planem regulacyjnym — właściciel gruntu zmuszonym będzie pozostawić niezabudowaną część gruntu na cele gminne pod b) określone, winną będzie gmina, wyjąwszy wypadki przewidziane w §§ 7 i 9 tej ustawy, pozostawioną w ten sposób część gruntu wykupić najdalej do lat 10 od chwili wydania konsensu na zamieszkanie nowo postawionej budowli ;

f) Gdyby linia frontowa w planie regulacyjnym tak była ustanowiona, że część gruntu gminnego w celu utrzymania linii frontowej musiała być użyta pod budowę prywatną — gmina obowiązana będzie odstąpić na ten cel tę część gruntu, za wynagrodzeniem jej wartości szacunkowej.

g) Gdyby co do wartości gruntów, które w myśl postanowień ustępów c. e. i f. mają być przez gminę nabyte względnie pozbyte, nie doszło do porozumienia — wartość oznaczoną będzie w drodze sądowego oszacowania. Przy oznaczeniu ceny wykupna względnie wywłaszczenia, należy wziąć za podstawę wartość, jaką miał grunt przed regulacją odnośnej ulicy, nadto należy uwzględnić korzyść, jaką odniósł właściciel przez podwyższenie wartości reszty gruntu spowodowane regulacją istniejącej lub otwarciem nowej ulicy ;

h) Gdyby co do ceny zakupu gruntu od gminy na cele budowy zaszała potrzeba sądowego oszacowania, należy mimo to wydać konsens na budowę, jeżeli strona złoży na zabezpieczenie kaucyę w wysokości kwoty zażądaney przez gminę za grunt pod budowę odstąpić się mający.

§ 4. Rewizya generalnego planu regulacyjnego.

Ogólna rewizya generalnego planu regulacyjnego ma być przeprowadzoną co 10 lat, a zmiany które się okażą potrzebne, będą uchwalone przez Radę m. w taki sam sposób jaki w § 2. przepisano dla zatwierdzenia pierwszego generalnego planu regulacyjnego.

§ 5. Regulacya ulic istniejących i otwarcie nowych ulic.

Aż do czasu w którym generalny plan regulacyjny uzyska moc obowiązującą, ustanawiać będzie Rada miejska w miarę

zachodzącej potrzeby linie regulacyjne (frontowe) i wysokość poziomu dla poszczególnych ulic, a ustalony w ten sposób plan regulacyjny częściowy, będzie miał dla danej ulicy te same skutki prawne, jakie w § 3 przyznano generalnemu planowi dla całego miasta.

Także po wejściu w życie generalnego planu regulacyjnego może Rada miejska w miarę potrzeby postanowić założenie nowych ulic, placów lub plantacji, — wprowadzie generalnym planem regulacyjnym nie objętych — ale planowi temu nie przeciwnych, a również tym planom regulacyjnym uzupełniającym przysługiwać będzie ta sama skuteczność prawna co generalnemu planowi regulacyjnemu (§ 3).

§ 6. Ulice publiczne.

Czas wskazany dla regulacji publicznych ulic i placów istniejących, lub założenia nowych względnie przedłużenia istniejących dróg publicznych, oznacza Rada m. uwzględniając przy tem wyłącznie istniejące już potrzeby publicznej komunikacji, względy bezpieczeństwa publ. i względy sanitarne. W miarę środków finansowych gminy mają być także zakładane ulice i place publiczne dla utrzymania ciągłości w zabudowaniu miasta.

Ulice i place publiczne założone jedynie ze względów bezpieczeństwa publicznego, sanitarnych i dla istniejących już potrzeb publicznej komunikacji, będą regulowane i nowo budowane kosztem gminy.

Odnosnie zaś do ulic i placów publicznych założyć lub przedłużyć się mających, dla utrzymania ciągłości w zabudowaniu miasta, może Rada m. w miarę uznania że grunta przyległe do nowej ulicy zyskają przez to na wartości postanowić, że właściciele tych gruntów przyczynić się mają do kosztów budowy nowej ulicy.

W takim razie pokryć mają właściciele gruntów przyległych wartość gruntu użytego pod ulicę, kosztu niwelacji, kosztu brukowania i ułożenia chodnika, w końcu kosztu urządzenia kanału.

Sumę tych kosztów uiścić mają strony konkurujące w stosunku długości gruntu przyległego do nowej drogi, a przypadająca od każdego gruntu należytość ciężić będzie na gruncie, bez względu na zmianę osoby właściciela, i będzie ściągana w drodze politycznej egzekucji. Należytość ma być uiszczoną od gruntów już zabudowanych do dni 30 po ogłoszeniu odnośnej uchwały Rady m., od gruntów nie zabudowanych, w chwili wniesienia podania o konsens na zabudowanie gruntu.

Przed uiszczeniem należytości nie może być wydanym konsens budowlany.

§ 7. Ulice prywatne.

Każdemu właścicielowi gruntu wolno za zezwoleniem Rady m. założyć i utrzymywać na własnym gruncie dla celów komunikacji ulice prywatne, jeżeli te środki komunikacji nie

są przeciwne generalnemu planowi regulacyjnemu, nie stanowią przeszkody normalnego rozwoju miasta, ani nie będą zagrażały bezpieczeństwu publicznemu.

Zezwolenie na urządzenie ulic zamkniętych (ślepych) t. j. nie łączących dwóch ulic istniejących, może być dozwolone tylko pod warunkiem, że przez odpowiednią kaucję będzie zabezpieczonym przedłużenie ulicy, aż do skrzyżowania z inną ulicą istniejącą lub w przyszłości powstać mającą; Gmina m. Lwowa oznaczy już z góry ostateczny termin, do którego takie przedłużenie ulicy, musi być uskutecznionem.

Kto urządzi ulicę prywatną, pasaż lub plac prywatny bez takiego zezwolenia, ulegnie karze wedle § 11. tej ustawy, nadto może być zniewolonym do zamknięcia ulicy, pasażu, lub placu odpowiednim murem, lub ozdobnymi sztachetami w taki sposób, by przechód i przejazd były uniemożliwione.

Kto chce założyć prywatną drogę lub plac, winien na to uzyskać zezwolenie Rady m. i w tym celu przedłożyć w dwóch egzemplarzach plan sytuacyjny i niwelacyjny zamierzonej ulicy i gruntów przyległych, wraz z dokładnym oznaczeniem granic i wymiarów tak ulicy jak i przyległych parcel.

Ubiegający się o takie zezwolenie, winien ponieść cały koszt zbudowania ulicy i zabezpieczyć kosztami należytego jej utrzymywania aż do czasu, kiedy Rada m. uzna ulicę za publiczną i obejmie jej konserwację i utrzymanie na koszt Gminy.

Koszta zbudowania i urządzenia ulicy, muszą być złożone z góry w kasie miejskiej w wysokości oznaczonej przez miejski Urząd budowniczy, poczem gmina zajmie się sama zbudowaniem i urządzeniem ulicy.

Prócz tego winien właściciel odnośnej ulicy utworzyć z gruntu pod ulicę przeznaczonego osobny wykaz hipoteczny, który ma być wolnym od wszelkich długów i ciężarów, i winien uzyskać adnotację hipoteczną na karcie stanu posiadania (A) że grunt ten przeznaczony jest na ulicę, zaś na kartach własności (B) i ciężarów (C), że grunt ten nie może być bez pozwolenia Gminy m. Lwowa ani pozbytym, ani obciążonym i że na każde żądanie gminy m. Lwowa grunt ten ma być jako dobro gminne przeniesionym do wykazu ulic i placów publicznych we Lwowie.

Obowiązek utrzymywania takich ulic w stanie zupełnie dobrym i zdatnym do publicznego użytku, obowiązek ich czyszczenia i należytego oświetlenia, ciąży na wszystkich właścicielach gruntów przylegających, w stosunku długości tych gruntów. Gmina m. Lwowa zajmie się sama konserwacją, czyszczeniem i oświetleniem tych ulic, a koszta odnośne stosunkowo zrepartowane przypisywane będą półrocznie z dołu do zwrotu, pod rygorem politycznej egzekucji. Gmina m. Lwowa może też zażądać z góry złożenia odpowiedniej kaucyi w gotówce lub w papierach wartościowych, o pupilarnem bezpieczeństwie, lub hipotecznej, na zabezpieczenie tych świadczeń. Właściciel

drogi prywatnej musi zezwolić na jej użytek dla celów publicznej komunikacji.

Gmina jest obowiązana uznać ulicę za publiczną i objąć jej utrzymanie na koszt Gminy najpóźniej do 3 lat, od chwili w której co najmniej połowa długości frontowej z obu Stron została zabudowana.

§ 8. Linia frontowa budynków.

Żadna budowa nie może być dozwoloną w mieście Lwowie w sposób inny jak tylko wzdłuż linii frontowej jednej z ulic lub placów publicznych, albo prywatnych urządzonych w myśl § 7 niniejszej ustawy.

Budynki w oficynach lub podwórzach są dopuszczalne tylko o ile są wybudowane w bezpośrednim połączeniu z budynkiem frontowym, lub też o ile służą do celów gospodarczych jako budynki poboczne głównej budowli frontowej, jako to: stajnie, wozownie, magazyny i t. p.

Budynki frontowe mogą być cofnięte od linii regulacyjnej ulicy tylko w ulicach należących do strefy zabudowania grupowej i willowej w strefie podmiejskiej i fabrycznej, przyczem Rada m. oznaczy w strefie 2 i 3-iej dla całej ulicy jednolite oddalenie linii frontowej budynków od linii regulacyjnej.

§ 9. Parcelacja budowlana.

Budowle mogą być stawiane w mieście Lwowie tylko na parcelach budowlanych oznaczonych w katastrze i księdze gruntowej jako budowlane, nadto grunt użyty pod budowę każdego budynku stanowiącego samoistną całość, musi być zapisanym w księdze gruntowej do osobnego wykazu hipotecznego. Na gruntach wpisanych do dwóch różnych wykazów jeden wspólny budynek nie może być postawionym, a tak samo nie mogą stać dwa samoistne budynki na gruntach należących do jednego wykazu hipotecznego.

Bez sprawdzenia tych warunków nie może być wydanym żaden konsens budowlany.

Do przemiany parcel gruntowych na budowlane, do podziału parcel budowlanych na części, nie mniej do utworzenia nowych ciał (wykazów) hipotecznych w których skład wchodzi parcele budowlane, potrzebnem jest zezwolenie Magistratu m. Lwowa. (Zezwolenie na parcelację budowlaną).

Bez przedłożenia takiego zezwolenia nie mogą być wykonane odnośne wpisy hipoteczne.

O utworzeniu każdego nowego wykazu hipotecznego w księdze gruntowej dla gminy m. Lwowa, ma Sąd hipoteczny uwiadomić gminę m. Lwowa, której służyć będzie prawo rekursu przeciw odnośnej uchwale z powodu ewentualnego naruszenia przepisów niniejszej ustawy.

Ubiegający się o parcelację budowlaną winien przedłożyć w dwóch egzemplarzach plan sytuacyjny i niwelacyjny zamie-

zonego podziału gruntów z dokładnem uwidocznieniem granic i wymiarów parcel istniejących i parcel nowo utworzyć się mających.

Zezwolenie na parcelację budowlaną nie może być udzielonem jeżeli utworzyć się mające parcele budowlane nie mają co najmniej 10 metrów długości wzdłuż frontu ulicy a głębokość ich na takiej długości nie wynosi przynajmniej 12 metrów.

Magistrat m. Lwowa nie może odmówić zezwolenia na parcelację budowlaną jeżeli utworzyć się mające parcele pod względem swej wielkości i konfiguracji wystarczą na postawienie budynków mieszkalnych odpowiadających wymogom policyjno-budowniczym i sanitarnym, i jeżeli odnośne parcele leżą bądź przy istniejącej już ulicy publicznej, lub przy ulicy prywatnej na której urządzenie proszący już uzyskał zezwolenie Rady m. (§ 6).

§ 10. Zgaśnięcie zezwolenia na utworzenie ulicy prywatnej lub parcelację budowlaną.

Zezwolenie na założenie ulicy prywatnej (§ 7.) i zezwolenie na parcelację budowlaną (§ 9.) tracą swą moc, jeżeli nie będą wykonane najdalej do trzech lat od chwili doręczenia odnośnej uchwały.

O ile chodzi o założenie ulicy prywatnej warunek ten uważać należy za dopełniony, jeśli strona złoży w kasie miejskiej przypadające koszta budowy ulicy i przedłoży Magistratowi urzędowy wyciąg hipoteczny wykazujący wydzielenie do osobnego wykazu gruntu pod ulicę przeznaczonego wolnego od wszelkich długów i ciężarów, wraz z adnotacjami przewidzianymi w § 7. niniejszej ustawy.

§ 11. Przekroczenia karze ulegające.

Wykroczenia przeciw postanowieniom §§ 3. lit. a. i c., 5. 7. i 9. tej ustawy, karane będą przez Magistrat m. Lwowa grzywną do 600 K. którą w razie niemożności ściągnięcia zastąpi areszt do 60 dni.

Nałożona kara nie uwalnia od obowiązku zastosowania się do ustawy i dopełnienia wydanych na podstawie tej ustawy zarządzeń władzy tudzież zniesienia budowli tym zarządzeniom lub ustawie przeciwnych.

§ 12. Zniesienie mocy obowiązującej przepisów ustawy budowniczej dla m. Lwowa.

Postanowienia §§. 3, 4, 5, 6 i 20 ustawy budowniczej dla miasta Lwowa z dnia 21. kwietnia 1885 L. 31. dz. u. kr., o ile są sprzeczne z ustawą niniejszą — tracą moc obowiązującą z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

§ 13. Wykonanie ustawy.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi robót publicznych.

Uzasadnienie.

I.

Na posiedzeniu odbytem dnia 20. lipca 1909 uchwaliła Sekcja III. Rady miejs. polecić Komisji dla reformy ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, aby w porozumieniu z Magistratem opracowała jak najspieszniej projekt noweli do ustawy budowniczej, normującej sprawę regulacji ulic i sprawę parcelacji w mieście Lwowie.

Nowela ta ma być wedle uchwały Sekcji III. przedłożoną Radzie miejsk. tak wcześnie, aby można na najbliższej sesji sejmowej uzyskać uchwalenie tej noweli.

Niniejszy projekt uczynić ma zadość powyższej uchwale, będącej wyrazem jednej z najważniejszych i najpilniejszych potrzeb gminy.

Stan prawny i faktyczny gminy m. Lwowa i jej mieszkańców w dziedzinie spraw dotyczących regulacji ulic i placów, konsensów parcelacyjnych i konsensów budowlanych dla gruntów dla których ma być wyznaczona linia regulacyjna lub gdzie mają być otwarte nowe ulice, jest obecnie zupełnie nieuregulowany i chaotyczny i nie może być żadną miarą dłużej tolerowanym.

Kwestye które są co dzień na porządku dziennym jak: oznaczenie kierunku, szerokości i poziomu ulicy, unormowanie sprawy pokrycia kosztów regulacji istniejących oraz zakładania i utrzymywania nowych ulic, obowiązku odstąpienia gminie bezpłatnie gruntów na cele komunikacyjne względnie obowiązku odkupienia takich gruntów przez gminę od prywatnych właścicieli, — te wszystkie, i inne z nimi w związku pozostające o największej doniosłości publicznej i daleko idących skutkach natury prywatno-prawnej i majątkowej. — załatwiają się u nas bez żadnego systemu, od wypadku do wypadku, dowolnie, często swawolnie, z największą przedewszystkiem szkodą dla dobra publicznego. dla normalnego rozwoju miasta, dla prawidłowego, potrzebom obrotu bezpieczeństwa i względom sanitarnym odpowiadającego rozwoju środków komunikacyjnych, a tak samo z ujmą dla praw i interesów majątkowych dotyczących stron.

Sprytni spekulanci budowlani i parcelacyjni narzucają gminie środki komunikacyjne dogodne ich prywatnym spekulacyjnym celom; — natomiast właściciele gruntów mniej zręczni i zapobiegliwi, walczą nieraz latami o zezwolenie na parcelację lub otwarcie nowej ulicy, gdyż dla braku wszelkich w tym względzie wytycznych zasad, nigdy odgadnąć nie mogą z góry jaki plan parcelacji znajdzie uznanie i zatwierdzenie w przypadkowym składzie czynników od wypadku do wypadku do decyzji powołanych.

Wina tego stanu rzeczy, który we Lwowie bynajmniej nie jest odosobnionym tylko typowo się objawia prawie we wszystkich starszych i większych miastach środkowej Europy, leży w zupełnej niedostateczności odnośnych przepisów ustawowych, które nie przewidziały ogromnego i tak szybkiego rozrostu miast, przystosowane są do stosunków obliczonych na daleko mniejszą skalę, — prawie patryarchalnych, — do rozwoju powolnego, nie stojącego w żadnym stosunku do tempa współczesnego rozwoju miast większych.

Ustawa budownicza dla miasta Lwowa z roku 1885, obchodzić wnet będzie ćwierćwiekowy jubileusz swojego istnienia.

W tym okresie lat 25 — liczba mieszkańców miasta niemal się podwoiła, a budżet gminy wrósł prawie 4 krotnie, z sumy okrągłej około dwóch milionów koron rocznie, na około 8 milionów koron.

Proces rozwojowy który przedtem potrzebował kilku stuleci, dokonał się obecnie w przeciągu lat 25.

Stan zaś ustawodawstwa budowlanego w szczególności odnośnie do rozwoju terytorjalnego przestrzeni zabudowanej w mieście i rozwoju środków komunikacyjnych — pozostał

niezmienionym, — choć faktyczne stosunki rozwojowe, — z żywiołową siłą rozpieierały wszystkie ustawowe i administracyjne przeszkody i ograniczenia, i uczyniły postanowienia ustawy anachronizmem wśród danych warunków.

Wytworzył się w tej dziedzinie stan pozaprawny. Gmina broniąc interesów publicznych musiała stawiać warunki, w interesie gminy i w interesie dobra publicznego unikać się nie dające — choć w ustawie nie uzasadnione i przeprowadzała je per fas et nefas w obec tych, którzy z bądź jakich pobudek musieli się poddać woli gminy. W innych znów wypadkach strony prywatne korzystały z ułomności i braków ustawy i gwałciły interes gminy i dobro publiczne w sposób graniczący często z wandalizmem, — a liczne w tym okresie powstałe zaułki, uliczki, pokrzywione i połamane, ślepe lub jednookie drogi, drożynki, pasaże i ustronia, urągają wprost wszelkim potrzebom komunikacji, wymogom normalnego rozwoju i ciągłego zabudowania się miasta, i względem sanitarnym.

Normalny rozwój miasta, jest w wielu kierunkach na lata zagwożdżony, — pomiędzy głównymi traktami i gościńcami brak naturalnych przecznic i połączeń, — komunikacja pomiędzy dzielnicami w wielu kierunkach wcale nie istnieje, lub jest sztuczna, tak, że trzeba całą dzielnicę okrążyć, by się do drugiej przedostać, natomiast narzucono gminie kosztu utrzymania dróg i uliczek z których żadna nie płynie korzyść publiczna. — które się przyczyniły tylko do sztucznego podniesienia wartości gruntów — przedtem bardzo mało wartościowych.

Stan ten pogarsza się z każdym dniem, — a od lat niemal 15. wszystkie powołane czynniki i wszyscy którym dobro miasta leży na sercu, domagają się reformy ustawy budowniczey dla miasta Lwowa.

Domagają się reformy całej ustawy, choć śmiało rzec można, że główna przyczyna utyskiwań i żalów leży w stanie ex lex, który zaistniał właśnie w przedmiocie regulacji istniejących i zakładania nowych ulic i placów, oraz w kwestyi parcelacji, których niezwłocznego uporządkowania i ustawowego uregulowania interes publiczny bezwzględnie wymaga.

Prawda, że i cała ustawa budowlana potrzebuje reformy; prawda, że i inne jej postanowienia we wielu kierunkach absolutnie nie odpowiadają wymogom czasu, ani potrzebom współczesnym technicznym, estetycznym, ani gospodarczym; atoli szkody z tych braków wynikłe nie stoją w żadnym stosunku do szkód jakie wyrządza brak dokładnych i potrzebom miasta odpowiadających przepisów o regulacji ulic i placów oraz o parcelacji budowlanej, zwłaszcza, że w tych sprawach zaangażowane są także finanse gminy, których los nie może nam być obojętnym.

Ponieważ zaś dziedzina prawa dotycząca regulacji istniejących i zakładania nowych ulic i placów tudzież podziału gruntów pod budowę przeznaczonych, — stanowi dział prawa samoistny, dający się łatwo przedmiotem swym oddzielić od całej reszty spraw unormowanych w ustawie budowlanej, — gdy dalej, ta dziedzina tak jest ważną i doniosłą, a pozostaje bez wszelkiej ustawowej ochrony, przeto nie może i nie powinna czekać załatwienia, aż cała ustawa budowlana doczeka się regulaminowego i ustawodawczego uporządkowania; — przeciwnie, — należy, czem rychlej, natychmiast, przystąpić do jej definitywnego skodyfikowania, — nie wczekując reformy całej ustawy budowlanej.

Ten sposób załatwienia tej sprawy drogą noweli, jest zresztą podyktowany siłą faktycznych stosunków i warunków wśród jakich pracują współczesne ciała ustawodawcze, którym wprost brak zdolności i możności do kodyfikowania obszernych ustaw. — Doświadczenia życia parlamentarnego pouczają, że wielkie dzieła ustawodawcze mimo najlepszych chęci, mimo wysiłku najdzielniejszych jednostek, mimo przygotowania dziesiątek projektów, mimo ciągłego ich ulepszenia i przystosowania do wymogów chwili i warunków, które zdolne umożliwić lub ułatwić ich parlamentarne przeprowadzenie, — jednak leżą przez lat dziesiątki i nie mogą się doczekać załatwienia.

Ciała ustawodawcze nie mają wprost czasu na dokonanie tak wielkich systematycznych prac. Sprawy bieżące, administracyjne i potrzeby dnia tak są liczne i tak pilne, że załatwione być muszą — a rządy i ciała parlamentarne uważają to za ogromny sukces, gdy zdołają załatwić najpilniejsze sprawy bieżące, nagłe, — pokonawszy wprzód rozliczne przeszkody natury politycznej i administracyjnej.

Analogicznie do tego toku załatwiania spraw w ciałach ustawodawczych, ma się rzecz i w naszym małym ciele parlamentarnym, w Reprezentacji miejskiej.

Różnym jest tylko przedmiot który się traktuje; ale warunki formalne, merytoryczne i psychologiczne są zupełnie jednakie.

I u nas większe przedłożenie zwłaszcza w dziedzinie takiej, w której w grę wchodzi tak ważna i daleko idąca sprzeczność interesu publicznego z interesami prywatnymi, gdzie prócz tego poglądy tak są rozmaite, a zasadnicze podstawy rozwiązania każdej kwestyi mogą być rozliczne i rozbieżne, gdzie sposób rozwiązania kwestyi zasadniczych zawarunkowanym jest zapatrywaniem na szereg pytań szczegółowych, a postanowienie ustawy o każdym szczególe zawisło znów od przyjętego za podstawę poglądu zasadniczego — gdzie kazuistyka nie ma wprost granic, — takie przedłożenie może dziesiątki lat być urgowane i żądane, — a jednak nie doczeka się załatwienia, — bo cała regulaminowa technika traktowania spraw w naszej reprezentacji uniemożliwia wprost załatwienie obszerniejszego, systematycznie opracowanego przedłożenia.

Samó opracowanie i ustalenie projektu w najmniejszym subkomitecie wymaga kilku dziesiątek posiedzeń, jeżeli chodzi o przedłożenie, które, jak ustawa budowlana, ma mieć około 100 paragrafów o doniosłej bardzo i dość obszernej treści.

Jest to praca co najmniej dwóch lat. Stąd musi sprawa przejść do komisji, i co najmniej do jednej sekcji, jeśli nie do dwóch. Tam jej przedyskutowanie i przyjęcie nawet bez żadnych zmian zasadniczych, potrwać musi znów parę lat.

Wystarczy zaś, by jedną jakąkolwiek zasadę obalono, co się prawie uniknąć nie da, a już całe przedłożenie musi być zupełnie przerobione na podstawie tej nowej zasady — bez żadnej pewności, czyli potem, przy zmienionym składzie tej samej sekcji, — uchwalona poprzednio zasada zostanie w mocy utrzymana.

Mijają więc dalsze lata, a tymczasem skład reprezentacji miejskiej ulega radykalnej zmianie; przychodzą nowi ludzie, nowe poglądy, powstają istotne nowe potrzeby, inne kwestye stają się aktualne, nagłe, zaprzatają umysły, zajmują porządkiienne, — a przedłożenie przechodzi z rąk jednego referenta do rąk drugiego, doznaje przeróbki, mnożą się projekty, — ale żaden z nich nie może się doczekać stanowczego, merytorycznego załatwienia.

A gdyby się doczekał u Reprezentacji miejskiej — to dopiero przychodzi do Sejmu, gdzie te same przejść musi koleje przez Wydział krajowy, przez komisję sejmową i pełny Sejm.

Wobec warunków, wśród jakich Sejm pracuje, przy krótkości sesji sejmowych i mnogości ważnych spraw ogólnokrajowych, obszerne przedłożenie ustawodawcze, dotyczące tylko stolicy kraju, wymagające szczegółowych a obszernych i wielostronnych studyów i prac przygotowawczych zarówno w dziedzinie prawnej, jak technicznej, z pewnością nie może mieć dużych szans powodzenia.

To też jedynie w drodze częściowych zmian, w drodze nowel ustawodawczych, tego rodzaju reforma da się faktycznie przeprowadzić, w czasokresie przewidzieć się dającym.

Losy dotychczasowych starań o zmianę całej ustawy budowlanej, starań trwających lat 15, dotychczasowa bezowocność tylu prac i trudów jakie poświęcono przygotowaniu trzech głównych projektów jakie dotąd posiadamy, — te powinny pouczyć, że ta droga nie prowadzi do celu, a przynajmniej, że nie prowadzi na czas do celu. — Natomiast uchwalona zeszłego roku w ciągu kilku tygodni przez Reprezentację miejską i przez Sejm krajowy, obecnie już

sankcyonowana nowela do ustawy budowlanej, o budowlach 4-piętrowych, wskazuje, że tylko drogą nowel ustawodawczych dążyć należy częściami do zreformowania całości.

Na tych się opierając przesłankach i na tym wzorując się przykładzie, należałoby skupić wszystkie siły w celu przeprowadzenia w Sejmie w tym roku noweli o regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic i placów, oraz o podziale gruntów pod budowę przeznaczonych w mieście Lwowie.

II.

Przechodząc do uzasadnienia poszczególnych do projektu przyjętych postanowień, zaznaczyć należy, że projekt wziął za podstawę następujące główne wytyczne:

a) usunięcie panującej dziś przypadkowości w przedmiocie rozwoju miasta o ile ten rozwój jest zawisłym od uregulowania istniejących i powstania nowych ulic i placów — i wprowadzenie w ten dział życia gminnego pewnego systemu, ładu i porządku;

b) skupienie ruchu budowlanego przy tych systematycznie założonych arteriach komunikacyjnych, a tem samem regulowanie i tworzenie rejonów zamieszkania w sposób normalny i naturalny, odpowiadający potrzebom ogółu i względem publicznym;

c) zabezpieczenie interesów publicznych przy parcelacjach budowlanych, których przeprowadzenie nie może być zawisłem jedynie od prywatnych interesów przedsiębiorcy;

d) uregulowanie sprawy ponoszenia ciężarów wynikających z potrzeby regulacji ulic i placów i należyte zabezpieczenie dopełnienia obowiązków właścicieli sąsiednich gruntów, oraz jasne określenie przysługujących im praw.

Celowi ad a) służyć mają przedewszystkiem postanowienia projektu o generalnym planie regulacyjnym.

Projekt z rozmysłem pomija określenie tego wszystkiego, co w planie generalnym ma być uwidocznionem, gdyż to wynika z samego pojęcia planu regulacyjnego. — Dokładne określenie podobnych szczegółów prowadziłoby do kazuistyki i obciążałoby ustawę nie tylko niepotrzebnie, ale nawet ze szkodą dla samej sprawy.

Pojęcia o planach regulacyjnych będą się z biegiem czasu zmieniały i różne szczegóły które wedle dzisiejszych pojęć do takiego planu nie należą, względnie wcale jeszcze dziś nie istnieją, mogą wedle pojęć późniejszych być uznane za istotną część planu regulacyjnego. — I odwrotnie; to co dziś uważa się za istotne, może być w przyszłości uznane za zbędne. Ustawowe tedy normowanie tej rzeczy nie jest wskazane zwłaszcza dla miasta Lwowa, które jeszcze niema ogólnej kanalizacji, którego ogólny pomiar, ani niwelacja jeszcze nie są dokonane, — gdzie brak zatem dat istotnych, które z natury rzeczy do planu regulacyjnego należą, — ale w pierwszym planie generalnym nie będą mogły być uwidocznione.

Dlatego postanowienia o generalnym planie są całkiem ogólnikowe, a głównym ich celem jest przynaglenie gminy do tego by w ogóle jakiś plan ogólny miała, — plan, który ma usunąć zupełną bezplanowość.

Wyznaczony termin jednoroczny do wyłożenia planu jest zupełnie wystarczającym, a chociaż miejski Urząd budowniczy w obecnym swym składzie w obec niedostatecznej liczby potrzebnych sił technicznych z pewnością nie byłby w stanie podołać temu zadaniu, — to jednak oczekiwać należy, że organizacja tego urzędu jeszcze w tym roku nastąpi, i spodziewać się można, że urząd budowniczy zreorganizowany i powiększony z pewnością dzieła tego dokona w sposób należyty.

A choćby nawet te przewidywania się nie spełniły, — to sporządzenie generalnego planu regulacyjnego miasta, może być dokonaniem w drodze rozpisania konkursu, i kto wie czy ta droga powołania do współ-

udziału w tak ważnej i pięknej pracy wszystkich rzeczoznawców w mieście i kraju, — nie będzie może najodpowiedniejszą.

Tak więc wątpić nie można, że generalny plan może być i będzie na czas wykonany, a obowiązek nałożony ustawą i konieczna istotna potrzeba, dają dostateczną gwarancję, że Reprezentacja miejska także ze swej strony nie będzie zwlekać z uchwaleniem ostatecznym, i zatwierdzeniem generalnego planu.

Projekt zastrzega ostateczne zatwierdzenie planu uchwałe Rady miejskiej, bez wszelkiej dalszej aprobaty instancji wyższych, gdyż jestto sprawa, która wedle statutu miejskiego należy do wyłącznej kompetencji Rady m., wszystkie nowsze ustawy innych miast w państwie, rządzących się własnym statutem zawierają analogiczne postanowienia, w końcu także obecnie obowiązująca ustawa budownicza dla miasta Lwowa oznaczenie linii regulacyjnej pozostawia wyłącznej decyzji gminy, i nie ma żadnego powodu dla którego by miano w tym kierunku wprowadzić jaką bądź zmianę.

Różnica zachodzi tylko ta, że dziś gmina wyznacza linię regulacyjną względnie linię frontową, dla każdej ulicy względnie części ulicy od wypadku do wypadku, a w generalnym planie regulacyjnym uczyni to samo z góry dla całego miasta, względnie dla przeważnej jego części do zabudowania już przeznaczonych. Istota jednak uprawnienia pozostaje ta sama.

Ze względu na doniosłość wielką generalnego planu i jego wpływ na prawa prywatne tak znacznej liczby mieszkańców, zachodzić tylko może potrzeba wyższych gwarancji prawidłowości postępowania przy uchwaleniu generalnego planu i ustalenie takiego toku postępowania, któryby zabezpieczył szczegółowe a bezstronne zbadanie sprawy we wszystkich szczegółach i należyte wysłuchanie stron interesowanych. Temu celowi służy postanowienie o rozporządzeniu wykonawczem, które dokładnie określić ma cały odnośny proceder.

Aby nie obciążać zbyt wiele ustawy postanowieniami czysto formalnymi, zastrzeżono to dla rozporządzenia, które ze względu na ważność i doniosłość wydanem być ma przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na wniosek Rady m.

Z uwagi, że plan generalny ma wprowadzić pewne ustalenie stosunków i trwałą wytyczną dla wszystkich mieszkańców i stron interesowanych, by wiedziały czego się mają trzymać, przeto należało w sposób dosadny utrudnić wszelkie odstępianie od planu, aby plan generalny uchronić od częstych a dorywczych zmian. — Dlatego dla zmian, których w żaden sposób całkowicie nie można wykluczyć, zastrzeżono osobne zatwierdzenie Wydziału krajowego.

Licząc się z ewentualnością, iż aż do zatwierdzenia generalnego planu jednak jeszcze jakiś dłuższy okres czasu minąć może, a unormowanie wszystkich innych kwestyi ze sprawą regulacji miasta i tworzenia nowych ulic związanych — absolutnie żadnej dalszej zwłoki nie znosi, przewidziano w § 5. możliwość regulacji częściowych i wyznaczenia linii regulacyjnych dla poszczególnych ulic w czasie przejściowym, a tak samo unormowano sprawę zakładania nowych ulic w dzielnicach miasta generalnym planem regulacyjnym możliwie jeszcze nie objętych, i przywiązano do tych regulacji częściowych skutki prawne analogiczne do skutków generalnego planu regulacyjnego.

O ile chodzi o ochronę interesów publicznych zastosowano te same zasady także dla dróg prywatnych, — dla których dodano jeszcze dalsze warunki wynikłe z prywatnego charakteru odnośnej arterii komunikacyjnej.

Sprawę zakładania dróg prywatnych oddzielono zupełnie od sprawy parcelacji, gdyż kwestye te są zupełnie różne, a choć faktycznie zazwyczaj parcelacja łączy się ze sprawą założenia nowej ulicy, to jednak pojęciowo te dwie kwestye nie mają ze sobą nic wspólnego i zupełnie inne są warunki i wymogi, które muszą być uwzględnione przy założeniu nowej ulicy, — inne zaś względy rozstrzygają o dopuszczalności parcelacji.

Kto chce równocześnie parcelować i założyć nową drogę, ten oczywiście dopełnić musi jednych warunków i drugich i starać się musi tak o zezwolenie na założenie nowej drogi, jak o konsens na parcelację.

Projekt podkreśla kilkakrotnie i podnosi szczegółowo, te względy publiczne, które mają być rozstrzygające przy regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic i placów.

Natomiast nie oznacza projekt z góry żadnego szematu szerokości ulic, gdyż wszelkie tego rodzaju postanowienia mają i tak doniosłość bardzo problematyczną. Wystarczy bowiem samą ulicę oznaczyć inną nomenklaturą, względnie przydzielić ją do innej klasy dróg publicznych, aby tego rodzaju postanowienia ustawy uczynić iluzorycznymi. Zresztą przepisy tego rodzaju o pewnych stałych kategoriach ulic, mogą być wskazane dla miast już od dziesiątek lat planowo budowanych, lub dla miast gdzie powstają całkiem nowe dzielnice jeszcze zupełnie nieistniejące, lub gdzie całe miasto ma być odbudowane (po pożarze) lub przebudowane. Atoli dla Lwowa byłoby tego rodzaju szablonowe ustanawianie szematu chybione, bo o zupełnej przebudowie miasta albo wejściu na jakieś zbyt radykalne przemiany, mowy być nie może, z drugiej strony arterye komunikacyjne we wszystkich dzielnicach już są z przeszłości nam przekazane i trzeba tylko to co jest ulepszyć i uzupełnić oraz przeszkodzić by nie zostało zepsute i skoszlawione.

Trzeba więc mieć w tym względzie zaufanie do Reprezentacji miejskiej, trzeba polegać na zrozumieniu interesu gminy, trzeba wierzyć, że organa powołane do wykonania ustawy, seryo i poważnie zechcą przestrzegać tych interesów publicznych, których pieczę ustawa im powierza, a w takim razie oczekiwać można, że bez szablonowych szematów kwestya szerokości ulic w każdym wypadku będzie rozwiązana zgodnie z zachodzącymi potrzebami.

Natomiast w przedmiocie parcelacji projekt oznacza już cyfrowo minimum obszaru każdej pod budowę przeznaczonych parceli, gdyż ta granica daje się dla całego miasta jednolicie jako minimalna ustalić, i wyznaczenie minimalnej przestrzeni na której stanąć może budynek mieszkalny odpowiadający wymogom higieny i potrzebom znośnego ludzkiego bytu, nie może być pozostawione swobodnej ocenie władzy od wypadku do wypadku.

W sprawie parcelacji, nasuwała się jeszcze bardzo ważna kwestya ewentualnej komasacji przymusowej względnie przymusowego podziału gruntów przyległych, w celu utworzenia parceli budowlanej tam, gdzie grunt jednego właściciela z powodu zbyt małego obszaru, lub nieodpowiedniej konfiguracji pod budowę nie może być użytym, a przez odpowiednie złączenie zgruntem sąsiada mógłby wydać jedną, albo nawet dwie na ten cel przydatne parcele.

Nie zapoznając doniosłości tej sprawy projekt pominął ją zupełnie ze względów czysto praktycznych, ile że ta sprawa w ustawodawstwie współczesnym jeszcze nie jest dostatecznie ustalona, a samoistne jej rozwiązanie bez wzorowania się na ustalonych już zasadach, nietylko jest trudne, ale nadto wymagałoby bardzo obszernego i szczegółowego skodyfikowania całego szeregu kwestyi natury materialnej i formalnej, bez żadnej pewności, czyli rozwiązanie to zostanie zaakceptowane przez decydujące czynniki ustawodawcze.

Nie chcąc przez to narażać losu całego projektu, odstąpiono zupełnie od ustanawiania w tym względzie jakichkolwiek przepisów; wolno atoli w tym miejscu wyrazić zdanie, że gdy zajdą takie wypadki, będzie obowiązkiem gminy, przez czynne współdziałanie i odpowiednią interwencję wpływać pośrednicząco na strony interesowane, aby doprowadzić do dobrowolnego porozumienia się w obopólnym interesie i w interesie publicznym, by tego rodzaju skrawki gruntów nie leżały bezużytecznie.

III.

Ważną i trudną jest sprawa rozkładu ciężarów z regulacją istniejących i zakładania nowych ulic, połączonych.

Z wyjątkiem głównych traktów przecinających całe miasto względnie całe dzielnice, wszystkie inne ulice służą bezpośrednio ograniczonemu koło gruntów, a przeto jest rzeczą

słuszną by właściciele tych gruntów w pierwszej linii ponosili ciężar regulacji względnie założenia tych ulic.

Odnosi się to przede wszystkim do wszystkich ulic bocznych, nowych, założonych względnie założyć się mających tam gdzie powstają nowe rejony budowlane, gdyż tych ulic nie zakłada się w celu utworzenia już potrzebnej publicznej arterii komunikacyjnej, a jeno służą one na razie wyłącznej korzyści właścicieli sąsiednich gruntów.

To też wszystkie nowsze ustawy budowlane dla miast, nakładają koszta budowy a nawet w pewnych granicach i koszta utrzymania takich ulic, na dotyczące strony interesowane.

Sposób pokrywania tych kosztów bywa atoli bardzo rozmaity, a pomijając większą jeszcze różnicę w szczegółach, dopatrzeć się można trzech zasadniczych systemów w uregulowaniu tej kwestyi, a mianowicie:

- 1) nakładanie tzw. podatku od powiększonej wartości gruntów,
- 2) urządzenie ulicy przy pomocy funduszków, których dostarcza gmina zaliczkowo, z których się także pokrywa koszt nabycia gruntów pod ulicę użytych, a następnie repartycya tych kosztów na wszystkie przyległe grunta w miarę ich długości przy ulicy, przy czem gmina ściąga udziały repartycyjne bądź zaraz bądź w miarę wydawania konsensów budowlanych, a do repartycyi przychodzą, bądź wszystkie koszta, bądź też pewna tylko ich część; — albo wkońcu,
- 3) rzecz odbywa się w ten sposób, że właściciele sąsiednich gruntów muszą odstąpić bezpłatnie, grunta pod ulicę potrzebne, a przy zakładaniu ulic nowych względnie przy parcelacyach muszą prócz tego uiścić z góry koszta zbudowania ulicy, przy czem znów zakres tych kosztów rozmaicie bywa normowanym.

Mając do wyboru między tymi systemami, projekt opartym został na następujących zasadach:

- a) projekt stara się zbliżyć jak najwięcej do praktyki już istniejącej i dlatego zasadniczo akceptuje system trzeci;
- b) uznaje ten system w całości jako odpowiedni dla nowych dróg prywatnych, natomiast przy drogach uznanych za publiczne kombinuje ten system z systemem drugim, gdyż tutaj żądanie daremnego odstąpienia gruntów o różnej wartości, często już zabudowanych, nie dałoby się usprawiedliwić;
- c) przy drogach publicznych rozróżnia znów projekt dwie kategorie, a mianowicie pierwszą obejmującą ulice założone tylko dla potrzeb publicznej komunikacji i ze względów sanitarnych, i koszt regulacji i zakładania tych dróg nakłada w całości na gminę; przy drugiej, obejmującej ulice, które mają służyć potrzebie ciągłego zabudowania się miasta, projekt uwzględnia, że z tych ulic mają przemagającą korzyść właściciele gruntów sąsiednich w przeważnej części jeszcze nie zabudowanych, a przeto część kosztów przerzuca na tych właścicieli, systemem drugim w drodze repartycyi.
- d) po za tem, wyjąwszy drogi prywatne, projekt zasadniczo za grunt prywatny użyty dla celów publicznych przyznaje właścicielowi odpowiednie wynagrodzenie wartości oddanego gruntu.

W obronie interesów gminy, i jako obrona przeciw wszelkiemu wyzyskowi stanowi się jednak, że właściciel otrzyma tylko wynagrodzenie wartości jaką miał grunt przed regulacją ulicy, a nadto, że przy oznaczeniu tej wartości uwzględnioną będzie podwyżka wartości reszty gruntu pozostałego w prywatnej własności o ile ta podwyżka spowodowana została właśnie ową regulacją.

- e) co do terminu wykupna gruntu pod ulicę przeznaczonego względnie zużytego, ustanowić musiano postanowienia dość szczegółowe. I tak:
 - 1) samo zatwierdzenie generalnego planu regulacyjnego, względnie utworzenie linii regulacyjnej dla pewnej ulicy, nie daje nikomu prawa do jakiegokolwiek odszkodowania, ale też nie ogranicza nikogo w dotychczasowem używaniu swojego gruntu i budynków;

2) gmina nabywa tylko prawo wywłaszczenia gruntów i budynków pod ulicę potrzebnych i o ile chce zaraz przystąpić do zabrania gruntu i użycia go pod budowę ulicy, musi też zaraz za ten grunt zapłacić.

3) o ile jednak tego nie czyni, a wykonanie tej części regulacji pozostawia przyszłości, o tyle właściciel budynku nie doznaje żadnej przeszkody w swym używaniu, zaś właściciel gruntu niezabudowanego podlega temu jedynie ograniczeniu, iż nową budowlę postawić może tylko w nowej linii regulacyjnej, grunt zaś potrzebny pod ulicę pozostawić musi niezabudowany, zaś gmina jest obowiązana zapłacić wartość tego gruntu do lat 10.

4) w przewidywaniu rychłego przystąpienia do regulacji pewnej ulicy, może także gmina właścicielom budynków przy tej ulicy położonych wydać zakaz dobudowy, przebudowy, lub adaptacji niekoniecznej, ażeby w ten sposób zapobiedz zbędnemu powiększeniu wartości przedmiotu do rychłego wykupna przeznaczanego.

W takim razie musi gmina zakazem obłożoną przestrzeń wykupić już do 5 lat po zażądaniu przez stronę.

5) poza tem przyznaje projekt gminie zgodnie z obowiązującą ustawą budowniczą i wszystkimi zresztą innymi ustawami drogowymi prawo wywłaszczenia gruntów i budynków na cele drogowe potrzebnych. O potrzebie danego gruntu na ten cel decyduje gmina samodzielnie, bądź przez zatwierdzenie generalnego planu regulacyjnego, bądź przez ustanowienie linii regulacyjnej, zaś orzeczenie expropriacyjne wydawać będzie zgodnie z obowiązującymi w tym względzie zasadami prawnymi, c. k. Namiestnictwo, które zbada tylko prawidłowość i prawomocność powziętej w tym względzie uchwały, bez wdawania się w merytoryczną ocenę jej trafności lub konieczności,

6) przy zakładaniu dróg prywatnych, ustanawia projekt szczegółowo sposób zabezpieczenia świadczeń, do których jest obowiązany właściciel owej drogi, a przez nałożenie obowiązku utworzenia z odnośnego gruntu osobnego wykazu hipotecznego z adnotacjami na kartach A., B. i C., zapobiega skutecznie obejściu ustawy, dotąd ze szkodą gminy dość często w ten sposób praktykowanemu, iż pierwotny właściciel pozbywał grunt swój osobie trzeciej, która nabywszy realność w zafraniu do ksiąg publicznych, wolną była od wszelkich obowiązków wobec gminy.

Dopuszczalność wprowadzanych adnotacji ze stanowiska ustawy hipotecznej, żadnej nie może ulegać wątpliwości.

Przez uznanie wkońcu dopuszczalności żądania kaucyi na zabezpieczenie kosztów utrzymania dróg prywatnych i przez poddanie tych należytości egzekucyi politycznej, także te koszty dostateczne znajdują zabezpieczenie.

V.

Postanowienia projektu o parcelacjach budowlanych są o tyle ułatwione i uproszczone, o ile kwestyę parcelacji oddzielono od sprawy założenia nowej ulicy, skutkiem czego przy wydawaniu konsensów na parcelację, gmina przestanie być materialnie współinteresowaną stroną i będzie mogła wystąpić w charakterze władzy, która całą uwagę skupi na jakości i kształt zaprojektowanych parcel, na łatwość i bezpieczeństwo dostępu do nich etc.

Aby zapewnić w tym względzie skuteczną kontrolę i przeszkodzić obejściu ustawy dziś tak bardzo łatwemu, należało koniecznie dozwolenie wpisów hipotecznych, obejmujących podział ciał hipotecznych, w których skład wchodziły parcele budowlane, nie mniej podział parcel budowlanych i przemianę parcel gruntowych na budowlane, uzależnić od poprzedniego uzyskania konsensu na parcelację.

Utrudni to co prawda do pewnego stopnia obrót, ale głównie obrót spekulacyjny, który w tym kierunku powinien być utrudnionym.

Ułatwienie obrotu, który się zasadza głównie na obejściu ustawy, nie może być nigdy celem ustawy.

Z drugiej strony pamiętać należy, że chodzi właśnie o to, aby do obrotu nie wchodziły części i części parcel budowlanych, które się nie nadają pod budowę. Właśnie ta okoliczność, iż parcelacja hipoteczna dziś jest ułatwioną i dokonuje się bez oglądania się na przepis §. 5 obowiązującej ustawy budowniczej, ta okoliczność jest przyczyną obecnego rozpaczliwego niemal stanu rzeczy.

Jeśli spekulant grunt podzieli samowolnie na części i rozsprzeda ludziom biednym na cele budowlane, wtedy już zapóźno przychodzić z repressją w drodze kar administracyjnych, tutaj musi się działać prewencyjnie, a pewna pozorna niedogodność polegająca w tem, iż kto zechce sprzedać kawałek gruntu budowlanego, będzie musiał uzyskać na to zezwolenie Magistratu, ta niedogodność żadnej nie może odgrywać roli, wobec ważności publicznych interesów, o których obronę tutaj chodzi.

Także podana w projekcie definicya parcelacji budowlanej powinna najwięcej odpowiadać istocie rzeczy i czyni zbędną odróżnienie właściwej parcelacji od tzw. utworzenia podziału (Unterabtheilung), które to rozróżnienie było ważnem, gdy kwestya parcelacji była ściśle związaną z kwestyą utworzenia nowej ulicy, a tem samem pociągała za sobą obowiązek bezpłatnego odstąpienia potrzebnego pod ulicę gruntu; obecnie wedle projektu będzie bezprzedmiotową, gdyż parcelacja sama jako taka, o ile się odbywa na gruntach położonych przy istniejącej ulicy, nie pociągnie dla właściciela żadnych ciężarów specjalnych innych, niż ponosić będą wszyscy właściciele gruntów przy tej ulicy położonych, nie parcelowanych.

VI.

Oto są główne punkta widzenia, na których się opiera projekt niniejszy.

Należy jednak pamiętać, że ustawa może tylko przeszkodzić złemu, ale nie może stworzyć dobrego.

Działalność gminy nie może się ograniczyć do tego czysto negatywnego odporu.

Wobec stanu zabudowania miasta, wobec zagnieżdżonych wad jaskrawych, wobec braku mieszkań i drożyzny mieszkań, które grożą katastrofą, musi gmina wystąpić czynnie i zająć się energicznie sprawą drożyzny mieszkań.

Działanie czynne może być wielorakie. Przedewszystkiem dążyć należy do obniżenia strony podatku domowo-czynszowego, o co się Lwów od lat tylu upomina. Usiłowania te trzeba ponowić. Obecnie gdy reforma podatku domowo-klasowego jest na porządku dziennym, byłaby może okazyja, by przy tej sposobności zażądać od rządu także pewnej ulgi podatkowej dla stolicy kraju. Kraków tę ulgę uzyskał, więc może nasi reprezentanci w radzie państwa, zwłaszcza ci, którzy są członkami rady m. spróbują, czyli się nie uda, wyjednać czegoś dla Lwowa od ministra skarbu, który wszak również był kiedyś członkiem reprezentacji miejskiej.

Dalszym środkiem do tego celu wiodącym, jest rozszerzenie sieci miejskiej kolei elektrycznej, ułatwienie przez to komunikacyi przedmieść z śródmieściem i uczynienie w ten sposób gruntów przedmiejskich bardziej przydatnymi na cele budowlane, ożywienie w ten sposób ruchu budowlanego na dalszych terytoryach miasta i utworzenie tam nowych, bardziej zaludnionych rejonów zamieszkania.

W tym kierunku gmina właśnie obecnie dokonała dzieła dość wielkiego i w tym właśnie roku znacznie rozszerzona sieć tramwaju elektrycznego, oddaną została do użytku publicznego.

Oczywiście, że wpływ tego środka na ożywienie ruchu budowlanego na przedmieściach, jeszcze nie mógł się dostatecznie ujawnić, ale spodziewać się należy, że do roku lub dwóch lat, skutki te już będą widoczne.

Gmina ze swej strony musi jeszcze spełnić jedno zadanie, mianowicie dokonać reformy taryfy, przez utworzenie taryfy tzw. jednolitej, która ustanawia jedną cenę na jazdę od peryferyi do centrum miasta. Takie ujednostajnienie taryfy zniosłoby pewnego rodzaju upośledzenie mieszkańców dzielnic dalej od śródmieścia położonych, którzy dziś nie tylko nie korzystają z licznych urządzeń śródmieścia, ale także co do taryfy za jazdę miejską koleją są upośledzeni w stosunku do mieszkańców śródmieścia.

Ujednostajnienie taryfy zbliży dzielnice przedmiejskie do śródmieścia i ułatwi tem samym powstanie tam rejonów zamieszkania.

W końcu najdzielniejszym środkiem czynnym, będzie ujęcie przez gminę w swoje ręce sprawy regulacji ulic i rozszerzenia miasta, przez zakupno gruntów na przedmieściach, przez zakładanie nowych ulic, porządne ich zaadaptowanie w bruki, chodniki, kanały, wodociągi i światło, przez utworzenie na zakupionych gruntach parcel budowlanych i bądź budowanie we własnym zarządzie bądź sprzedaż prawidłowo utworzonych parcel na cele budowlane, albo też wydzierżawianie takich parcel na podobne cele na długie czasokresy (lat 60—90) — który to system dla różnych względów socjalnych, coraz więcej zyskuje zwolenników.

Bez względu jednak na to, który system będzie obranym, tworzenie nowych ulic i tworzenie parcel budowlanych prawidłowych, ułatwiających stawianie budynków mieszkalnych higienicznie i ze skromnym komfortem urządzanych, w ten sposób niejako rozszerzenie miasta, powinno dziś być pierwszym zadaniem reprezentacji miejskiej.

Zadanie to może być spełnione nawet bez najmniejszego zaangażowania zwyczajnego budżetu gminnego, a należycie prowadzone, przynieść może obok wielkich korzyści publicznych, także jakiś skromny dochód gminie.

Oczywiście, że do tego potrzeba pieniędzy. Atoli dostanie funduszu na cel wyłącznie inwestycyjny, lukratywny, nie może napotkać na żadne trudności.

I gmina powinna wnosząc do Sejmu projekt ustawy o regulacji istniejących i zakładaniu nowych ulic, wnieść zarazem o upoważnienie do zaciągnięcia nowej co najmniej 6-milionowej pożyczki na cele utworzenia funduszu na rozszerzenie miasta (Stadterweiterungsfond), przy którego pomocy zadania ustawą objęte, dopiero mogą być spełnione.

Sprawa powinna być załatwiona zaraz, ażeby nowa pożyczka 6-milionowa mogła być sfinansowaną wspólnie z już uchwaloną pożyczką 14-milionową. Wspólne sfinansowanie pożyczki 20-milionowej nie natrafi na żadne trudności; przeciwnie, korzystny bardzo, inwestycyjny cel nowej pożyczki 6-milionowej, poprawić tylko może kurs emisyjny całej pożyczki.

Dlatego bez wahania, z pospiechem i z wiarą, należy wdrożyć kroki o zaciągnięcie takiej pożyczki, a wtedy słowa ustawy zawarte w przedłożonym projekcie, stać się mogą rychło ciałem.

REGULAMIN

Koła c. k. Konserwatorów i Korespondentów GALICYI WSCHODNIEJ

Uchwalony na posiedzeniu Koła dnia 19. czerwca 1899.

- — — — —
- § 1. C. k. Konserwatorowie i Korespondenci Wiedeńskiej Komisji Centralnej dla Galicyi Wschodniej tworzą związek kolegialny pod nazwą „Koła c. k. Konserwatorów i Korespondentów Galicyi Wschodniej.“
- § 2. Siedzibą Koła jest Lwów.
- § 3. Zadaniem Koła jest:
- a) Utrzymywać łączność między c. k. Konserwatorami, zapewniać jednolitość ich działaniom oraz ułatwiać stosunki z władzami i stronami.
 - b) Podejmować wspólnie starania u władz, w Sejmie i t. d. w sprawach konserwatorskich ogólniejszego znaczenia.
 - c) Gromadzić materiały i ogłaszać wydawnictwa, tyżące się zabytków historycznych i artystycznych.
 - d) Omawiać i podejmować prace archeologiczne większego znaczenia.
 - e) Starać się o fundusze i rozporządzać nimi.
 - f) Utrzymywać kancelaryę dla spraw konserwatorskich, przechowywać majątek, zbiory i środki pomocnicze.
 - g) Utrzymywać styczność z Gronem c. k. Konserwatorów i Korespondentów Galicyi zachodniej i porozumiewać się z niem we wszystkich kwestyach zasadniczych lub ogólniejszego znaczenia.
- § 4. Majątek Koła tworzą:
- a) Fundusze z subwencyi stałych lub dołącznych kraju, państwa, gmin, osób prywatnych i t. d.
 - b) Zbiory.
- § 5. Członkowie miejscowi Koła z reguły, a zamiejscowi o ile bawią we Lwowie zbiegają się przynajmniej raz w miesiąc na posiedzenie dla załatwienia spraw bieżących.
- § 6. Raz w rok odbywają się pełne posiedzenia wszystkich członków Koła. — O dniu dorocznego posiedzenia zawiadamia Biuro (por. § 10.) członków osiem dni naprzód.
- § 7. Na wszystkich posiedzeniach Koła tak Konserwatorowie jak Korespondenci mają głos stanowczy.
- Do prawomocności uchwał potrzeba obecności przynajmniej 5-ciu członków.
- § 8. Członkowie Grona krakowskiego mogą brać udział w posiedzeniach i naradach Koła lwowskiego jako goście z głosem informacyjnym i doradczym.
- § 9. O lokalu Koła i Biura (por. § 10.) decyduje Koło.
- § 10. Konserwatorowie i Korespondenci, należący do Koła wybierają ze swego grona na przeciąg trzech lat, prezesa, jego zastępcę, skarbnika i sekretarza. Ci tworzą „Biuro konserwatorskie“ jako centralny, wykonawczy organ Koła.
- § 11. Zadaniem biura jest:
- a) Załatwiać imieniem Koła pisma w sprawach konserwatorskich, wypracowywać wedle dat i materiałów otrzymanych od Konserwatorów i Korespondentów sprawozdania o ich działalności do władz rządowych, autonomicznych i dzienników a nadto redagować wydawnictwa Koła.

- b) Udzielać Konserwatorom i Korespondentom należącym do Koła wszelkiej pomocy w sprawach i czynnościach konserwatorskich.
- c) Utrzymywać ciągłą styczność między członkami Koła oraz za pośrednictwem krakowskiego Biura konserwatorskiego z ogółem konserwatorów w całym kraju.
- d) Stronom prywatnym udzielać na żądanie wszelkich wyjaśnień w sprawach zabytków przedhistorycznych, artystycznych i historycznych, nie naruszając w niczem praw przysługujących każdemu z konserwatorów w jego okręgu.
- § 12. Prezes lub jego zastępca zwołuje zebrania Koła i przewodniczy na nich, kieruje czynnościami biura, podpisuje wszystkie pisma w sprawach ogólnych z biura wychodzące z sekretarzem, pisma zaś dotyczące sprawy jednego z Konserwatorów z tym Konserwatorem do którego okręgu sprawa należy. W wypadkach nagłych, a ważnych może działać bez poprzedniej uchwały Koła.
- § 13. Skarbnik przechowuje fundusze konserwatorskie i wypłaca z nich za kwitami przez Prezesa potwierdzonymi; składa i zamyka rachunki.
- § 14. Prezes z sekretarzem reprezentuje Koło na zewnątrz, sekretarz pisze na posiedzeniach Koła protokół, który podpisuje Prezes, sekretarz i jeden z członków Koła.
- § 15. Celem spełnienia zadań poruczonych Biuru utrzymuje Biuro płatnego funkcyjaryusza, mianowanego przez Koło na wniosek Prezesa.

§ 16. Nieporozumienia między członkami załatawia zwołane umyślnie w tym celu pełne zgromadzenie.

§ 17. Organizacya Koła przestaje istnieć tylko na mocy uchwały walnego zebrania, które decyduje o losie majątku Koła; do stanowczej decyzji wymagana większość $\frac{3}{4}$ głosów wszystkich Konserwatorów Galicyi wschodniej.

We Lwowie dnia 26. marca 1900.

Dr. Ludwik Ćwikliński m. p.
Prezes.

Dr. Aleksander Czolowski m. p.
Sekretarz.

Ks. Dr. Józef Bilczewski m. p., Dr. Ludwik Finkel m. p., Dr. Wojciech Kętrzyński m. p., Ks. Andrzej Lubomirski m. p., Władysław Przybysławski m. p., Dr. Izidor Szaraniewicz m. p., Jan hr. Szeptycki m. p., Dr. Tadeusz Wojciechowski m. p., Jerzy hr. Dunin Borkowski m. p.

Na posiedzeniu z dnia 4. lipca 1902 uchwalono dodatkowo:

1) Konserwatorowie i korespondenci pobierają w czasie objazdów naukowych tytułem dyet 10 koron i zwrot kosztów podróży I. klasą kolei, za podróż zaś drogą pocztową 3 K. od kilometra, a nadto zwrot wydatków na fiakry dojazdowe.

2) Objazdy naukowe winny być zgłoszone na posiedzeniu Koła konserwatorów, z wyjątkiem wypadków nagłych, jeśli podróż niema trwać dłużej, jak 3 dni.

Dr. Ludwik Finkel.

Prezes.

Dr. Aleksander Czolowski.

Sekretarz.

Władysław Przybysławski.

Wiceprezes.

SPIS CZŁONKÓW

Koła c. k. konserwatorów i korespondentów Galicyi wschodniej.

KONSERWATOROWIE

Sekcja I. (Zabytki przedhistoryczne).

Dr. Fryderyk Papée, kustosz biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie; (pow.: Bóbrka, Dolina, Drohobycz, Kałusz, Rohatyn, Rudki, Sambor, Stary Sambor, Stanisławów, Stryj, Turka, Żydaczów).

Władysław Przybysławski, właściciel dóbr ziemskich w Uniżu p. Czernelica (pow.: Bohorodczany, Borszczów, Buczacz, Czortków, Horodenka, Husiatyn, Kołomyja, Kossów, Nadwórna, Peczeniżyn, Podhajce, Skalać, Śniatyn, Tłumacz, Trembowla i Zaleszczyki); od r. 1887 na nowo mianowany rozp. min. z 12. kwietnia 1902 L. 3623.

Dr. Józef Siemiradzki, prof. Uniwersytetu we Lwowie (pow.: Brody, Brzeżany, Cieszanów, Gródek, Jaworów, Kamionka strumiłowa, Lwów, Mościska, Przemyślany, Rawa ruska, Sokal, Tarnopol, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew i miasto Lwów), zamianowany rozp. min. z 12. marca 1902 L. 4954.

Sekcja II. (pomniki historyczne).

Dr. Jan Bótoz Antoniewicz, członek rady dla spraw artystycznych, profesor Uniwersytetu we Lwowie (miasto Lwów wraz z powiatem) od r. 1894 ponownie mianowany rozp. min. z 26. stycznia 1899 L. 939.

Dr. Aleksander Czołowski, archiwaryusz m. Lwowa (pow. Cieszanów, Gródek, Jaworów, Kamionka strumiłowa, Mościska, Rawa ruska, Sokal, Żółkiew); mianowany rozp. min. z 15. września 1899 L. 19972.

Dr. Wojciech hr. Dzieduszycki, c. k. tajny radca, profesor Uniwersytetu we Lwowie (pow.: Bohorodczany, Borszczów, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kossów, Nadwórna, Peczeniżyn, Śnia-

tyn, Stanisławów, Tłumacz, Zaleszczyki); od r. 1879 i zatwierdzony ponownie rozp. min. z 12. kwietnia 1902. L. 3923.

Dr. Ludwik Finkel, profesor Uniwersytetu we Lwowie (pow. Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Husiatyn, Podhajce, Przemyślany, Skalać, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż, Złoczów), mianowany rozp. min. z 26. stycznia 1899 L. 939.

Zygmunt Gorgolewski, radca cesarski, dyrektor państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie (pow.: Bóbrka, Dolina, Drohobycz, Kałusz, Rohatyn, Rudki, Sambor, Stary Sambor, Stryj, Turka i Żydaczów) mianowany rozp. min. z 22. stycznia 1902 L. 33878 ex 1901.

Jan hr. Szeptycki, członek komisji centralnej, właściciel dóbr w Przyłbicach; (pow.: Brzozów, Dobromil, Jarosław, Łańcut, Lisko, Przemyśl, Przeworsk i Sanok); od 1887 ponownie zatwierdzony rozp. min. z 12. kwietnia 1902. L. 3923.

Sekcja III. (zabytki archiwalne)

Dr. Wojciech Kętrzyński, dyrektor biblioteki Ossolińskich we Lwowie (pow.: Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Cieszanów, Czortków, Dolina, Drohobycz, Gródek, Horodenka, Husiatyn, Jaworów, Kałusz, Kamionka strumiłowa, Kołomyja, Kossów, Lwów, Mościska, Nadwórna, Podhajce, Przemyślany, Rawa ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skalać, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stare miasto, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Turka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew, Żydaczów i miasto Lwów); od r. 1892 ponownie zatwierdzony R. M. z 6. listopada 1897 L. 28139.

Dr. Aleksander Kolessa, prof. Uniwersytetu we Lwowie (dla archiwów ruskich w pow.: Brody, Brzeżany, Cieszanów, Gródek, Jaworów, Kamionka strumiłowa, Lwów, Mościska, Prze-

14

12 poz

12 p.

52 poz

11 p.

8 p.

1.

8 poz

myślany, Rawa ruska, Sokal, Tarnopol, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew i miasto Lwów), mianowany rozp. min. z 12. marca 1902 L. 4954.

Ks. Antoni Petruszewicz, kustosz kapituły gr. kat. metropolitalnej we Lwowie (dla archiwów ruskich w pow: Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Czortków, Dolina, Drohobycz, Horodenka, Husiatyn, Kałusz, Kołomyja, Kossów, Nadwórna, Peczeniżyn, Podhajce, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skałat, Śniatyn, Stanisławów, Stare miasto, Stryj, Tlumacz, Trembowla, Turka, Zaleszczyki i Żydaczów.); od r. 1875 mianowany ponownie rozp. min. z 23. marca 1900 L. 3327.

KORESPONDENCI.

Ks. Dr. Józef Bilezewski, arcybiskup obrz. łać. we Lwowie.

Hr. Jerzy Dunin Borkowski, właściciel dóbr we Lwowie.

Alfred von Chizzola, c. k. pułkownik i komendant placu w Przemyślu.

Ks. Dr. Jan Fijałek, prof. Uniwersytetu we Lwowie.

Dr. Witold Mora Korytowski, c. k. tajny radca, wiceprezydent c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie.

Dr. Józef Korzeniowski, amanuent biblioteki uniwers. we Lwowie.

Edgar Koväts radca ces., prof. politechniki we Lwowie.

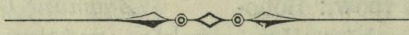
Dr. Karol hr. z Brzezia Lanckoroński, c. k. tajny radca, członek Izby Panów.

Dr. Władysław Łoziński, członek Rady dla spraw artystycznych we Lwowie.

Książę Andrzej Lubomirski, Dr. ordynat na Przeworsku, kurator zakładu nar. im. Lubomirskich.

Edward Pawłowicz, konserwator Muzeum w zakładzie im. Ossolińskich we Lwowie.

Dr. Tadeusz Wojciechowski, prof. Uniwersytetu we Lwowie.

[Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, including names like 'Ks. Dr. Józef Bilezewski' and 'Hr. Jerzy Dunin Borkowski']

Projekt

krajowej ustawy o ochronie
zabytków sztuki i kultury

sporządzał

Dr. Władysław Kozicki.

Ustawa

z dnia o ochronie zabytków.
 Za zgodą Sejmiku Królestwa Galicyi i Lodomerji
 i Wielkiem Księstwem Krakowskiem
 postanawiam:

Zasady ogólne:

§. 1.

Zabytkami w znaczeniu tej ustawy
 są wszystkie dzieła sztuki oraz przedmioty,
 mające historyczne znaczenie dla nacji
 mojej i charakterystyki przeszłości, o ile
 istnieją lat 50.

Zabytki dzieli się na nieruchome
 i ruchome.

Do zabytków nieruchomych należą:

a.) wszelkie stałe i tereny i stacjonarne
 pozostałości i reszki przedhistorycznych,
 lub z pierwotnych wieków ery historycznej,
 jako to: mogiły, grodziska, skopy cmen-
 taryjska i t. d.

b.) wszelkie budowle i reszki historyczne
 o ile są dziełami architektury lub tej rzad-
 gusa, na konserwację, ze względu na swe
 znaczenie w przeszłości.

Do zabytków ruchomych należą:

a.) wykopaliska mające wartość archeolo-
 giczną,

b.) dzieła malarstwa i rzeźby oraz
 przedmioty sztuki stosowanej,

c.) medale i monety,

d.) zabytki piśmiennictwa.

§: 2.

Ze względu na właściwość rabytki dzielą się na publiczne i prywatne.

Publicznymi są rabytki, będące własnością państwa, kraju, gmin, kościoła, cerkwi, stowarzyszeń i zakładów wyznaniowych, tudzież fundacji i fiducjaryjnych.

Wszystkie inne rabytki są prywatne.

§: 3.

Inwentarze rabytków.

Celem skutecznego wykonywania epideji nad rabytkami krajowe władze konserwatorskie prowadzą inwentarze rabytków.

Do inwentarzy tych mają być spisane:

A) wszystkie rabytki publiczne,

B) rabytki prywatne,

a.) jeśli były poprzednio publicznymi i już po wejściu w życie tej ustawy przeszły na własność prywatną,

b.) jeśli kiedykolwiek korzystały z subwencji przyznanych im funduszów publicznych na ich konserwację,

c.) jeśli zostały spisane do inwentarza obiektów dobrowolnego zarządzenia właściwością celem zapewnienia ich ratunku i uzyskania ulg podatkowych, przewidzianych w §. 8.

§. 4.

Inwentarze rabytków prowadzi krajowy urząd konserwatorski i poszczególny o spisie rabytku do inwentarza, jakoteż o wykreśleniu tegoż z inwentarza.

Wpisanie nieruchomego rabytku do inwentarza karnacza nie ma znaczenia dla Urzędu konserwatorskiego w księdze gminnej.

§: 5.

Co dziesięć lat odbywa się rewizja

inventarzy. Lecz też bez względu na to, może każdego czasu nastąpić sprostowanie inventarza przez opisanie nowych zabytków lub wykreślenie tych, które już były do inventarza osiągnięte.

Urząd konserwatorski ma obowiązek w razie wykreślenia zabytka z inventarza spowodować również wykreślenie wymienionej w §. 4. adnotacji w księdze gruntowej.

Blizsze postanowienia o urządzeniu i rewizji inventarzy wyda Wydział krajowy w porozumieniu z krajową Radą konserwatorską.

§. 6.

Opieka konserwatorska nad zabytkami publicznymi i prywatnymi.

Zmiana, restauracja, przebudowa lub usunięcie zabytków nieruchomych, będących własnością państwa może nastąpić jedynie za zezwoleniem z. k. Rządu, wydanego w porozumieniu z krajową Radą konserwatorską.

Do zmiany, restauracji, przebudowy lub usunięcia wszystkich innych zabytków nieruchomych, publicznych, tudzież prywatnych wymienionych w §. 3. potrzeba poprzedniego zezwolenia Krajowej Rady konserwatorskiej.

Celem uzyskania wymienionego zezwolenia winien właściciel zabytka (względnie posiadacz) odnieść się do Rządu konserwatorskiego.

Zwłaszcza tego rodzaju zabytka nieruchomy ulegnie uszkodzeniu, lub też wadliwej okoliczności, które wymagają odpowiednich zarządzeń celem utrzymania go w pierwotnym stanie, winien właściciel, wzgl. posiadacz zabytka donieść o tem bezwzględnie Urzędowi konserwatorskiemu.

Jedynie w wypadkach niecierpiących zwłoki, celem zapobieżenia niepowstosowaniu szkód może być bezwzględnie przedsię-

wziste srodki zaradze

§. 7.

Przed wydaniem konsensu na zmianę, restaurację, przebudowę lub zniszczenie (demolację) zabudów nieruchomości prywatnych z wyjątkiem wymienionych w §. 2., co do których obowiązują postanowienia § 6 od 2. - tudzież na wykonanie nowych budowli lub zmian w istniejących budynkach, które mogą wywrzeć jakikolwiek wpływ na ceteris sapiadujących z nim zabudów lub też na ogólnie wrazenie jakie one wywierają - niniejsza kompetentna władza budownicza zasięgną zdania Urzędu konserwatorskiego w tym celu należy rozstrząsać o mającym się odbyć dochodzeniu komisijnym.

Przedstawiciel Urzędu konserwator. bierze udział w rozprawie budowniczej nie tylko jako fachowy znawca, lecz także jako strona interesowana i ma w tym charakterze prawo czynienia zarzutów i wnieszenia w toku instancji rekursów przeciw wyroczynom władzy budowniczej.

W razie rozróżnienia na dokonanie robót, rzeczą wymienionych z pominięciem Urzędu konserwator., władza budownicza ma obowiązek na tegoż żądanie bezwzględnie wstrzymać roboty.

W razie niemożności umieszczenia fragmentów dawnych w budynku mającym powstać w miejsce zburzonego lub przebudowanego zabudku, należy je oddać do jednego z Muzeów krajowych, jeśli właściciel nie daje rękojmi, że przez porzucenie w niego nie ulegnie zniszczeniu lub zagładzie.

Dla wymienionych w §. 2. prywatnych zabytków nieruchomych może c. k. Ministerstwo Skarbu na wniosek Urzędu konserwat. przyznać odpowiednie zmniejszenie podatku domowo-wymiarowego. Wszelkie postanowienia co do tych ulg podatkowych określi osobna ustawa.

§: 9.

Zabytki ruchome publiczne tudzież prywatne wymienione w §. 2. nie mogą być zmieszone, restaurowane, ani porzucane bez zezwolenia władzy konserwat., względnie jeśli idzie o zabytki ruchome, będące własnością Państwa - bez zezwolenia c. k. Rządu, wydanego w porozumieniu z władzą konserwat.

§: 10.

Wzrost zabytków ruchomych z Królestwa Galicyi i Lodom. wraz z M. Ks. Krak. poza granice monarchii austryacko-węgier. jest zabroniony i będzie karany konfiskatą zabytku na rzecz jednego z muzeów krajowych, o którego wyborze orzeka władza konserwat.

U wywozie zabytku ~~prze~~ ruchomego poza granice Galicyi winien właściciel zawiadomić władzę konserwat.

W razie zamiaru sprzedania zabytku poza granice Galicyi winien właściciel zawiadomić o tem władzę konserwatorską, której przysługuje w przeciągu trzech miesięcy prawo pierwszeństwa co do nabycienia zabytku na rzecz jednego z Muzeów krajowych. Dopiero gdy władza konserwat. oświadczy, że nie zamierza korzystać z powyższego prawa, może zabytek być sprzedany bez przeszkód.

W celu utrzymania ewidencji zabytków krajowych, oraz w celach naukowych, Urząd konserwat. ma prawo żądać od właścicieli prywatnych zezwolenia sporządzenia spisu zabytków znajdujących się w ich posiadaniu.

Wystawienie.

Jeśli to jest konieczne dla utrzymania zabytku prywatnego, może na ządanie władzy konserwat. nastąpić jego wystawienie na rzecz kraju za stosownem odszkodowaniem.

Przy zabytkach nieruchomych wystawieniem może być objęta także odpowiednia część otaczającego go gruntu o ile to jest niezbędne dla ochrony zabytku od zagrady.

Wystawienie może być zarządzone także na rzecz gminy w której się zabytek znajduje. W razie ^{sporu} ma kraj pierwszeństwo przed gminą.

§. 12.

Przy powyższem wystawieniu należy stosować analogicznie postanowienie ustawy z d. 18. lutego 1878 Art. 30 Dz. u. p. Przy ustaleniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się artystycznej lub historycznej wartości zabytku.

§. 13.

Wykopaliska.

Jeśli zostaną znalezione ukryte przedtem pod ziemią przedmioty mające znaczenie dla historii kultury lub sztuki (zabytki archeologiczne i prehistoryczne), znalazca wgl. właściciel jest obowiązany donieść o tem bezwzględnie politycznej władzy I. instancji bezpośrednio lub przez c. k. ciandarmeryę.

§. 14.

Władza polityczna winna bezwzględnie donieść o wykopalisku Marszałkowi konserwator., którego rzeczą będzie w miarę potrzeby zarządzić naukowy opis i plastyczną reprodukcję znalezionych przedmiotów i miejsca w którym je odkryto.

Tak samo należy postąpić, jeśli władza polityczna lub Marszałk konserwat. w inny sposób aniżeli w drodze doniesienia powziemie wiadomość o wykopalisku.

§. 15.

W stanie wykopaliska i znalezienia przedmiotów nie można dokonywać żadnej zmiany aż do czasu badania ich przez Urząd konserwat., co powinno nastąpić najpóźniej do osmiu dni. W razie potrzeby może władza polityczna przedłużyć ten termin do sześciu tygodni.

§. 16.

Właścicielowi wykopaliska wolno przedmioty w skład jego wchodzące sprzedawać lub w inny sposób porokbywać tylko za zgodą i zgodą Urzędu konserwatorskiego, któremu przysługuje ^{w ciągu 3 miesięcy} prawo pierwszeństwa co do zakupienia ich na rzecz jednego z Muzeów krajowych.

Sprzedaz dokonana z pominięciem powyższego przepisu jest nieważna.

§. 17.

Poszukiwania przedmiotów, mających artystyczne lub kulturalne znaczenie za pomocą rozkopów mogą być prowadzone tylko za zezwoleniem i pod kierownictwem Urzędu konserwat.

§. 18.

W celu umożliwienia tego rodzaju poszukiwań może kraj w wypadkach szczególnych dozwolności przeprowadzić wyłaznienie odpowiedniego terenu. Prawo to może kraj odstąpić na rzecz gminy w obrębie której teren ten się znajduje lub też na rzecz jednego z Muzeów krajowych.

§. 19.

Wyłaznieniem objąć należy tylko te części powierzchni gruntu, która jest konieczna do osiągnięcia zamierzonych celów naukowych, względnie do zabezpieczenia zabudków nieruchomych, lub do odkrycia zabudków ruchomych.

2.
Organizacja władz konserwatorskich.

§: 20.

Władzami konserwatorskimi są:

1.) Krajowy Urząd konserwat. i Krajowa Rada konserwat. dla Galicji wschodniej z siedzibą we Lwowie.

2.) Krajowy Urząd konserwatorski i Krajowa Rada konserwat. dla Galicji zachodniej z siedzibą w Krakowie.

Krajowe Urzędy konserwatorskie.

§: 21.

Na czele krajowych Urzędów konserwator. stoją hierarchicznie w II randze urzędników koncepcyjnych Wydziału krajowego, z tytułem konserwatorów krajowych, mianowani przez Wydział krajowy.

W skład personalu każdego z krajowych Urzędów konserwat. wchodzi:

1.) referent prawniczy, który winien wykazać się trzema rządowymi egzaminami prawniczymi wgl. doktoratem praw.

2.) trzej referenci fachowi z których jeden winien posiadać doktorat z historii sztuki, drugi doktorat z archeologii i prehistorii, trzeci zaś ukończony wydział architektury z przepisane egzaminy rządowe.

Jeden z referentów fachowych winien nadto posiadać ^{znajomość} potrzeby ^z rękopisów archiwalnych.

Liczba referentów może być w miarę potrzeby zwiększona.

Kadto w skład każdego Urzędu konserwat. wchodzi odpowiednia ilość urzędników manipulacyjnych i służby.

§: 22.

Referenta prawniczego i referentów fachowych Urzędu konserwat., tudzież urzędników manipulacyjnych i służbę mianuje Wydział krajowy.

Urzędy konserwat. są urzędami krajowymi, podległymi Wydziałowi krajowemu

a ich urzędnicy i Turība stoją co do wszystkich praw i obowiązków, a w szczególności co do preferencji Turibowych i praw do emerytury i rozpatrzenia wdów i sierót na równi z odpowiedniami kategorjami urzędników względnie Turiby Wydziału krajowego.

§ 23.

Krajowe Rady konserwatorskie.

Każda z kraj. Rad konserwat. składa się z dwunastu członków, mianowanych na przeciąg lat 5^{ciu} przez Wydział Kraj. za zgodą z. k. Namiestnika, z pośród uczonych i ludzi znanych ze swych zasług około opieki nad zabytkami.

W szczególności mianować należy:

- 1.) trzech fachowych znawców zabytków pre- historycznych.
- 2.) sześciu fachowych znawców zabytków historycznych
- 3.) trzech fachowych znawców zabytków archiwalnych.

Dla każdego członka Rady konserwat. mianuje Wydział kraj., za zgodą Namiestnika, zastępcę na przeciąg lat pięciu.

Nadto wchodzi w skład Rady konserwat. z głosem stanowczym:

- 1.) delegat Namiestnika
- 2.) delegat Wydziału krajowego
- 3.) delegat Ordynaryjator metropolitalnych
- 4.) delegaci Akademii Umiejętności
- 5.) konserwator krajowy.

Rada konserwat. wybiera przewodniczącego Rady i jego zastępcę z pośród członków mianowanych przez Wydział krajowy.

Rada konserwatorska rozstrzyga wszystkie sprawy należące do jej zakresu działania kolegialnie.

Wszystkie postanowienia zawierające regulamin czynności Rad konserwat. określi rozporządzenie Wydziału kraj. wydane za zgodą z. k. Namiestnika.

11.

Członkowie Rady mianowani przez
Wydział krajowy, wzgl. ich zastępcy stry-
mują za każdy udział w posiedzeniu
Rady wynagrodzenie w kwocie 20 koron.

Zamiejscowi członkowie Rady strzymują
czerst kosztów podróży według normy, którą
ustalił Wydział kraj.

Wydział kraj. ustalił również wyso-
kość dyet i kosztów podróży członków Rady
konserwat., którzy udział w komisjach
poza miejscem ich stałego zamieszkania.

§: 24.

Korespondenci.

Rada konserwat. mianuje na mioszek Urzędu kon-
serwat. dla każdego powiatu autonom., na prze-
ciąg lat pięciu po trzech korespondentów a po-
śród ludzi zastawionych dla spraw opieki nad
zabytkami lub przynajmniej uznanych ze wzgl.
zamieszkania dla pomników przyrodności.

Zadaniem korespondentów jest zwracać uwagę
na wszystkie okoliczności i zdarzenia, dotyczące
zabytków i rykopaliisk w ich okręgu i donosić
o nich Urzędowi konserwat.

Urząd korespondenta jest honorowy i nie
daje prawa do żadnego wynagrodzenia.

§: 25.

Do zakresu działania Urzędów konserwa-
torskich należy:

- 1.) sporządzanie i prowadzenie urzędowych in-
wentarzy zabytków;
- 2.) wydawanie zarządzeń mających na celu
zapobieżenie całosci zabytków i rykopaliisk, lub
zapobieżeniu sprzecznemu z przepisami tej usta-
wy porzyciu ich poza granice kraju lub państwa,
- 3.) przygotowanie dla Rady konserwat. wniosków
w sprawie konserwacji i wystawienia zabytków
i rykopaliisk, tudzież wykonywanie uchwał
tejże Rady,
- 4.) interwencya przy domieszczeniach i odkryciu
zabytków przedhistorycznych,
- 5.) wydawanie orzeczeń karnych z powodu
przekroczenia tej ustawy;

6.) sporządzanie sprawozdań rocznych z czynności Urzędu i Rady konserwat. dla Sejmu krajowego;

7.) redagowanie wspólnie z komitetem redakcyjnym, wybranym przez Radę konserwat. porośniętych wydawnictw, zawierających naukowe inventarze zabytków kraj. oraz monografie na prace naukowe z zakresu prehistorji i historii sztuki, sztuki stosowanej i archiwaliów krajowych.

§: 26.

Do zakresu działania Rady konserwat. należy:

- 1.) ustalanie ogólnych zasad ochrony zabytków;
- 2.) wydawanie orzeczeń w sprawie konserwacji i wyłuszczenia zabytków i wykopalisk;
- 3.) wydawanie opinii w sprawie subwencjonowania zabytków z funduszu krajowego lub państwowego;
- 4.) rozstrzygnięcie w ostatniej instancji rekursów przeciw orzeczeniom kom. konserwat.

Rekursy przeciw tym orzeczeniom mogą być wniesione na ręce Urzędu konserwat. w nieprzekraczalnym 14 dniowym terminie od dnia doręczenia orzeczenia.

§: 27.

Fundusz konserwatorski.

Wśród subwencji przyznawanych z funduszu krajowego lub państwowego na konserwację porośniętych zabytków, na pokrywanie wydatków, podjętych z wykonywaniem opieki nad zabytkami stwórzony osobny fundusz konserwat., utworzony z dotychczasowych zabytków jako na ten cel, corocznie przeznaczane będą w różnym stopniu z funduszu krajowego i c.k. Skarbu Państwa. Do funduszu tego wpływają nadto kary pieniężne, wniezione na przekroczenie przepisów tej ustawy.

Przeznaczeniem wymienionego funduszu jest umożliwienie poszukiwań i ekspedycji naukowych, mających na celu badanie i konserwację zabytków przedhistor., historycznych i archiwalnych, tudzież wydawnictwo dzieł naukowych, poświęconych zabytkom krajowym.

Rada konserw. może według swego uznania przeznaczyć z tego funduszu dotądnie subwencje na nie-

cierpiące szkody roboty konserwacyjne około
szerególnie zagrożonych rabytków.

§: 28.

Postanowienia karne.

W razie pominięcia przepisów tej ustawy, a roz-
głoszono i razie samowolnego zmieszania, prze-
robki, restauracji lub sprzedaży rabytku, tudzież
w razie świadomego zaniżania obowiązków donie-
szenia o odkryciu wykopalisk, lub w razie przedsię-
wzięcia porubowania za nimi bez zezwolenia władzy
ulega posiadacz rabytku lub jego następca, który
dopusił się przewinienia, karze pieniężnej do wy-
sokości 5.000 koron, wzgl. karze arentu do trzech mie-
sięcy, o ile postępowanie jego nie zawiera znamion
występku, za który według ogólnej ustawy karnej wy-
znaczona jest wyższa kara. Nadto posiadacz
samowolnie uszkodzonego rabytku winien go, o ile
to jest możliwem, przywrócić na własny koszt do
stanu pierwotnego.

§: 29.

Władze polityczne obowiązane są, udzielić po-
mocy Urzędowi konserwat. w wykonaniu wszelkich
zarządzeń i orzeczeń wydanych na podstawie
przepisów tej ustawy.

§: 30.

Ustawa ta wchodzi w życie w trzy miesiące
po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw i rozporzą-
dzeń krajowych.

§: 31.

Wykonanie tej ustawy powierzam Ilmu
Ministrowi wyznań i oświaty w porozumieniu
z tymi Ministrami: spraw wewnętrznych i fi-
nansów.

УК-13 09

Ді Маг - м в справі діяльності
Кона концепт-оріл по переведенню і
реставрації історико-архітектурних
пам'яток С. Закарпаття.

Годар.
Мод., відм., укр. м.

1900 - 1917 рр.

Odpis pisma Wydziału Krajowego z dnia 30 czerwca 1900 L: 33241 Do Szan. Komitetu Cerkwi Narodzenia Najśw. Panny Maryi w Rohatynie._

Uchwałą z dnia 3. maja b.r. przeznaczył Wys. Sejm na dalszą restaurację cerkwi Narodzenia Najśw. Panny Maryi w Rohatynie subwencyę w kwocie 4. 4.000 koron w dwóch ratach rocznych, z których pierwszą w kwocie 2.000 koron wstawił do budżetu krajowego na r. 1900. O tej uchwale Wydział Krajowy zawiadamia Szan. Komitet z wezwaniem do przedłożenia planu i kosztorysu restauracyi, poczem wydaną zostanie assygnacya tej subwencyi do rąk Koła c.k. konserwatorów we Lwowie, w którego depozycie znajduje się już kwota 1.000 koron przyznana na cel powyższy z budżetu r. 1899. Z Wydziału Krajowego._ D.j.w.

L: 33.241.

We Lwowie dnia 30 czerwca 1900

Do

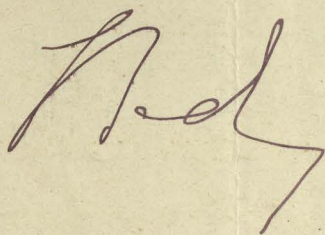
Szanownego Koła c.k. Konserwatorów Galicyi wschodniej
na ręce Przewodniczącego JW. go Dr. Ludwika Cwiklińskiego
Profesora Uniwersytetu

we

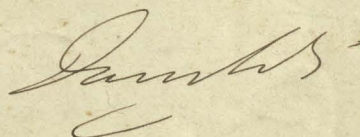
Lwowie

Wydział Krajowy ma zaszczyt udzielić do wiadomości._

Marszałek Krajowy:

Członek Wydziału Krajowego:

+ 251

L 43/1900.

Tracs. 12/11. 1900.

24

Aufgabe-
Dowód nadania.

 Schein.
Посвідчене надання.

Gegenstand } Przedmiot } ... Предмет }	Recommandirte Sendung Nr. } Pocztowa polecona Nr. } Рекомендована посылка Ч. }
--	--

Empfänger } Odbiorca } ... Адресат }	Komitet cerkiewny
--	-------------------

Bestimmungsort } Miejsce przeznaczenia } ... Місце призначення }	Bohatyn
--	---------

Gebür } Należytość } .. Належитість }	45
---	----

den } 25
dnia } 190..
дня }

Enterschrift des Postbeamten }
Podpis urzędnika pocztowego: }
Підпис урядника поштового: }

Do L. H. B. / 1900.

25

2

Do Pan. Komitetu.
Cerkwi Narodzenia N. P. Maryi

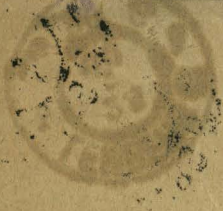
« Rohatynië »

Kotłoc. k. Konserwatoriu dla
Galicyi wschodniej prowadzania
Pan. Komitet, re. ~~Wyższej~~
Tęjm krajomj ~~podzieln~~ nadalnia
reżanowskij cerkwi ~~obroty~~
+ krowie 4000 krow + dwój
pataul no emel, w ktorej
jierom + krowie 2000 wstawna
jini do budytu napokigot.

Kotłoc. k. Kons. wyzna zatem
XX, aisky w czasie jini najkrotzym
prowestujt plany i krowygo
reżanowskij; dlebre miedzy
mgyotowai architekt Pan Ko.
kalendarz re Lwowa, jakor najisy
jini cerkiew rohatynska.

Z Kotłoc. k. Konserw. dla
Galicyi wschodniej.

ks. D. Jurek
i. k. Konserwator.

K. UND K. PLATZ-COMMANDO
PRZEMYSL.

27

Nr. 145.

Stn

von löblichen Conservatoren
Fercin

m

postfreie
Quinstsache

Lemberg.

Hoscinisako-Griff-20.-

10552

1909

pr.

Główn.

Ll: $\frac{20879}{\text{for}}$ — $\frac{4547}{\text{for}}$ — $\frac{7546}{\text{for}}$
 $\frac{9489}{\text{for}}$ — $\frac{10552}{\text{for}}$

Zawartość

Zasiłek na regulację i asana-
cję miasteczka Błarowej

Wron 18 czerwca 1909

Harosta etc

Prezjón

Obrotujer Lis do Sprawozdania
 z 14 czerwca 1909 L: 23819
 jurey tam tam etc równocześnie
 kwotę dziesięciu tysięcy (10.000)
 koron, jako ~~sumę~~ ^{strugę} radę

Zawartość
 przyznano na regulację
 i asanację 60.000K
 na pokrycie dla
 pogrzebów 21.000K
 = 81.000K

Stronie kwoty 60.000 koron,
 przewidzianej reskrypcją z
 21 listopada 1909 L: 21138
 for

asygnowano:
 L. 21138/08 — 21.000K
 L. 8417/08 — 25.000K
 L. 10552/09 — 10.000K
 56.000K

asygnowania na regulację i asanację
 miasteczka Błarowej. ~~Wobec~~
~~braku~~ ~~podjęcia~~ ~~nie~~ ~~zrealizowania~~
~~pogrzebów tego miasteczka~~
~~bezwzględnie~~ ~~zapomóg~~ (21.000K)

Weszło 19/6.
 Odpisał *[signature]*
 Kolacyon. *[signature]*
 Eksped. *[signature]*

To wyzerpanim Sej knoly
predstavi Pan S^z uniosek o
arygnovanie salovej rady z fro,
zostalej jenuke to arygnovanie
knoly 25.000 korou.

ant. knoly, 10000 korou

Knoly 1000k. protivi nality z arl.
Sep. N° 826, 827, 834, 836, orar
z arl. Sep. N° 678 revale, 4254 k: 28h.
z arl. Sep. N° 832 " 140 k.
uvreuc z arl. Sep. N° 830 knoly, 531 k: 64h.

Ja 10.000k. vydavo 19/6. Deslager

Viscat Pan Parca Des Lages

celem vypania jonyinej knoly

gab/1881
nach 1881/90

Dok. 20485

AD/3 2/21 76.

Nicunovi

dom St. Borokshieys

projekt.

Jan 1033

* Ouzos A.H.

1881/90

An

Der löblichen Honorarvereins - Verein.

in

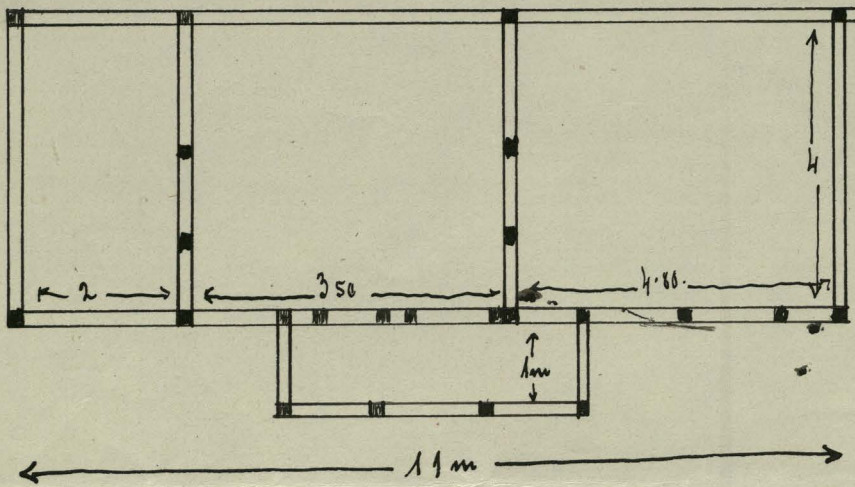
Leipzig.Leipzig, am 20. Juli 1902.

Bitte um gütliche gestrenkte Billig-
 keit zur Karte - ob Herr Professor Dr. Schulz-
 v. Thun sich gegenwärtig in Leipzig befin-
 det - eventuell wo seine Anwesenheits-
 ort ist. -

Mit Hochachtung:

Alfred von
 Schilling

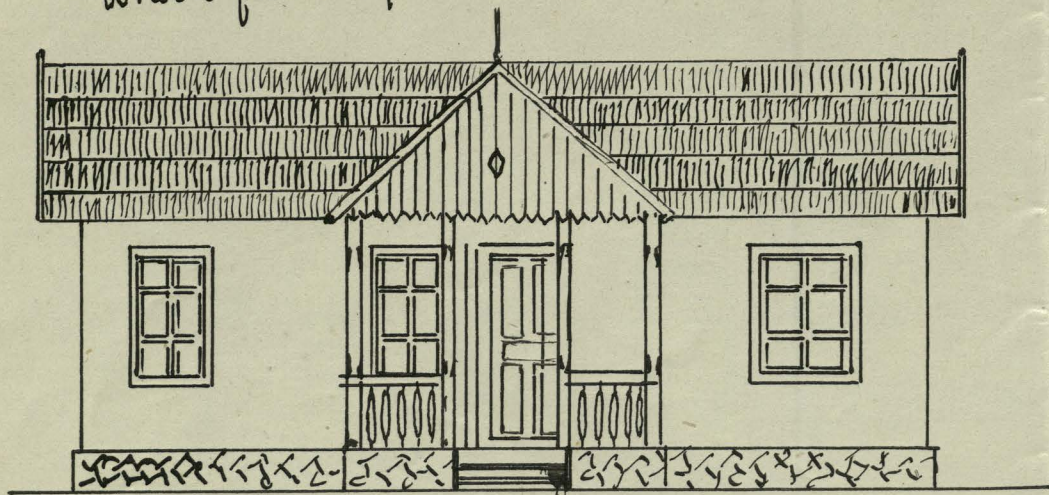
Rzut poziomy.

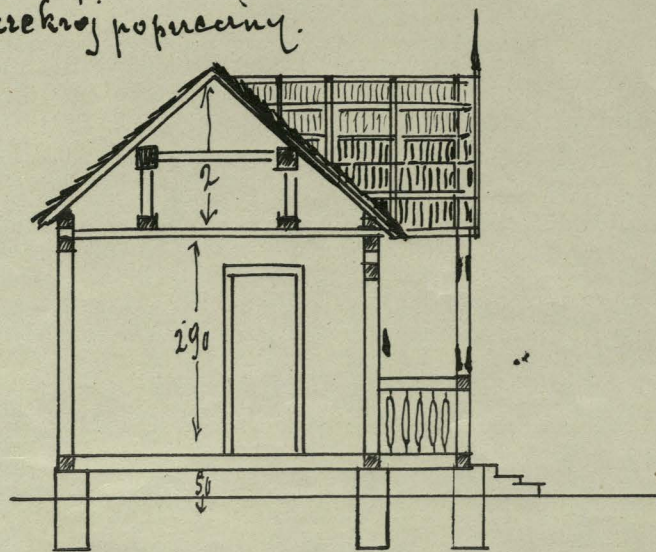
Plan oficynki dla Pana Stanisława
Borkowskiego w Siemirowie
Podziałka 1:100.

Siemirów dnia 26/IX 1926

Widok frontowy.

Przekrój poprzeczny.

Borkowski Stanisław

<p>J. W. P. Kruszewski</p>	<p>W. S. W. Kniakiewicz Józef.</p>
<p> Stanisław. Borkowski</p>	<p>W. S. W. Biliński</p>

J. W. P. Kruszewski.

Plan sytuacyjny oficyny dla Gasa.
Stanisława Borkowskiego w Niemiszce
Podziarce, 1: 1000.

Niemiszca 2 G/ix 1926.

Borkowski Stanisław

Ad. No. 139489/II

2894 20/10 1912

Do Stanowu Głównego
c. k. konserwatorów dla Galicji wschodniej
we Lwowie

Exp.

Główny c. k. Konserwatorów reb. ad. J. D.
zwraca się na projektowane rekonstrukcyjne,
ze względu do tego, że kamienice te, zbudowa-
ne w połowie XVIII w., wznosiły się
patrystycznie wzdłuż Ławki Ławki
stacjonary - należy do najcenniejszych
zabytków starożytności w Lwowie, które
poślednio w ogóle i pod jednym z osobliwych
warunków - projektowane rekonstrukcyjne
mimo tej wyjątkowej i odgórnie przyjętej, a
prócz przewidzianej komisji.

W szczególności chodzi o to, aby
dotyczy, przewidziane rekonstrukcyjne kamienice
na planie i na 1 piętrze, zostały odnowione
na 2 piętrze i takimi w jakichkolwiek
zmianach nie powodując uszkodzenia, a prze-
szem, aby odnowienie zostało w XIX w. staro-
żytnościowo i starożytności, do czego wszelkie
względnie są obawy i niebezpieczeństwa, a
w szczególności tego rodzaju
Przed rozpoczęciem robót należy wzię-
cie w bródki drodze i straszenie

plan

Wobec planu, przekroje i fotografii
tych kamienic w jej dołączeniu.
wymiarów.

Rekonstrukcyjne, nie musi w niemo-
żliwym obrotach

Plan wchodzący

28/10 912

Alant

J. Emil Kociński

własność real. c. k. 173 m
lozj. 4. ul. Rynek.
wzrost do Magistratu podanie
o udzielenie mi konsensu na
rekonstrukcyjne domu
3 p. w realności c. k. 173 m
lozj. 4. Rynek

Zataczając pod y. plan zamierzo-
nej budowy upraszam uprzejmie
wobec tego, że sprawa udzielenia
konsensu jest w myśl §. 12 usta-
wy budowlanej dla m. Lwowa

terminowa, o s³wiadczenie s³ie
do s³ni t³rech za zwrotem konn³,
m³datu, czy i pod jakimi zastrac³,
żeniami żądany konsens udzielo³,
ny być może ze względu na po-
t³rzebę zachowania ewentualnych
zabytków architektonicznych
i zdobniczych tamże znajdując³
się mogących.

Lenne s³wo, opinie jakoteż
plan budowy r³oczy skansone
d³rono nadesłać bezpośrednio do
III Departamentu Magistratu.
I: Ratn³ III pi³etro. /

IV
Magistratu k³rol. st³ot. miasta
Lwów dnia 28 / X 1901

Baronowski Palasewicz

55755 35

C.k. Starostwo w Złoczowie.

L: 13575/912.

Złoczów, dnia 2 kwietnia 1912.

Subwencya na konserwację
cerkwi w Kontach.

C. K. N A M I E S T N I C T W O !

Oдноśnie do reskryptu z 2.marca 1912.L.XIV.
804/7 przedkładam prośbę wniesioną przez komitet
parafialny w Kontach w wyżej powołanej sprawie wraz
z nadesłanymi planami i kosztorysami.

C. k. S t a r o s t a :

[Handwritten signature]

7/4

804-17

C. K. NAMESTNICTWO CALICYCKIE	
Weszło 5. IV. 1912	
XIV	804 / 23 1/2
	zł. 5
	waga

[Handwritten initials]

XIV

2

Високе ц.к. Міністерство!

В паросії Кутин пові-
та Залочівського знаходить-
ся маленька сріблянка цер-
ковця св. Михаїла побудо-
вана 1697 р. Уряджене її
внутрішнє має походити
ще з давнішої якоїсь церкви.
Однак стан її такий ли-
хий, що комітет паролі-
альний, щоби не допусти-
ти до завалення, відніс ся
до Збору Консерваторів о
дозволенє її розібрати
Збір Консерваторів по пе-
реведенню люстрації через
своє знаток орієнтує, що
церкву належить консерву-
вати і припоручило комі-
тетови внести просьбу до
Високого Соїтну о субвенцію
на її реставрацію.

Своїм ухваленням і вта-
влює до бюджету краювого
на рік 1911 квоту 500 К,
однак під умовою що
ц.к. Скард державний при-
чинить ся також дати
до реставрації.

В тій цілі комітет
парохіяльний предкладає
плани реставраційні і
просить: Високе ц.к. Міні-
стерство зволить ласкаво
прихилитись до консерва-
ції церкви і виасигнува-
ти потрібну бракуючу квоту
вказану в кошторисі.

При тій примічає ся,
що парохіяни не можуть
прихилитись до реставра-
ції, бо в короткім часі
мають приступити до
будови нової церкви і удер-
жують церкву матерну -

Купи дня 21 марта 1912.

Віктор Цедровський
парох.

C.K. Starostwo w Złoczowie
pod. 28. III. 1912 L. 13575

10239 Do C

Високого ц. к. Міністерства
Відродженія і Просвіти

b

Відомо

Комітет парохіальний в Ку-
тах (Konty) повіта Золочів
предкладає плани і коштов-
ні реставрації церкви
св. Михайла - для уділення
єму субвенцій на консервацію.

Russiatyp

L. 2271.

Urząd Gminy Husiatyn

40

Do
Wielmożnego Pana Firkla
c.k. profesora wszechwiedzy
we
Lwowie

Marszałek powiatu tutejszego oznaj-
mit gminie Husiatyn, że Wielmożny
Pan Profesor zapowiedział w sprawie odbu-
dowy sabytków historycznych w Husiatynie
swoją przyjazd do Husiatyna w pierwszych
dniach Lipca r.b.

Ponieważ sprawa ta dla gminy tutej-
szej jest wielkiej wagi i wlotki niecierpi,
przeto gdy na pierwszy nasz list w tej
sprawie nie otrzymaliśmy odpowiedzi,
upraszamy uprzejmie ^{zawsze} zawiadomie-
nie nas, w którym czasie Wielmożny
Pan Profesor do nas przybędzie. -

A. Piwnicki

**Aufgabe-
Dowód nadania.**

**Schein.
Посылочное наданіе.**

43

Gegenstand Przedmiot } ... Предмет	Nr. } Nr. } 56 Ч.
Empfänger Odbiorca } ... Адресат	Haroszw
Bestimmungsort Miejsce przema- nienia Місце призначення	Husiatyn
Wert Wartość } Вартість	
Gewicht Waga } Вага	2.
Gebür Należytość } Належність	Wch.

den } 189..
dnia }
дня }

Unterschrift des Postbeamten:
Podpis urzędnika pocztowego:
Підпис урядника поштового:

L: 22/901

Lyon, dnia 24/V 1901

42

Leop.

Do

e. k. Starostwa

"Husiatynie"

Słóż c. k. Konservatorów Galicyi
wchodzącej rozpatrzyło nadstawę
planu restauracji Śac. Kościoła w Husia-
tynie | pismo e. k. Starostwa z dnia 15/II 1901
L: 2786 | i po zasięgnięciu fachowej
opinii orzeka, iż nie różni się ze względów
artystycznych - archeologicznych żadną
miarą, ażeby przystąpić do
tychże planów restauracji.

Wprawdzie nie ulega kwestyi, iż piernotnie
zarówno front Kościoła, jak i jego budo-
wa ogólnie przedstawiały się odmiennie
niż to proponuje architekt p. Paweł
- być może, iż o dysponowaniu jej re-
cej zajął się także W. Dan Architekta
Halickiego - ze względów jednak, iż
Kościół Husiatyński nie przedstawia
wyczerpującej artystycznej wartości, a cegła
jego, jak my: piękny fryz biegnący
dookoła murów pozostały z przedłożonych
planach restauracji, które c. k. Kons.
mchwały to wzmianki planu p. Pawła
w całości. —

Письмо министерства
культуры по поводу
мерекамендаций с 90.

25/V 1901
Вильям

Вильям

L. 23/904

Lwów 28 V 1904

44

Exp.

Do

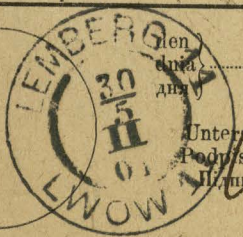
Wzroczo Pan. L. Fyria
administratorem parafii Tarciniowej
w Husiatynie

Oby malowany
Ksiaz c.k. Konserwatorow zab-staw.
Gabryel wstochodniej otrzymano dwie
fotografie scieżnika husiatynskiego
resem z Dwierca Kleszarni; prowiadze
na wskusieczwienie tych fotografii
za t.j. kwote 20 stn. bezon'padesie
na rzecz Wstolebnego Reszdy
Ksiaz c.k. Konserwatorow w tych dniach
odwrotna poczte po otrzymaniu
wskusiecznienia jego radm'inden
podmiotowanego.

L. Ksiaz c.k. Konserwatorow

L. Fyria

45

Aufgabe- Dowód nadania.		Schein. Посвідчення надання.	
Gegenstand Przedmiot Предмет	...	Recommandirte Sendung Nr. Posyłka polecona Nr. Рекомендована посылка Ч.	404
Empfänger Odbiorca Адресат	...	L. Fyria	
Bestimmungsort Miejsce przeznaczenia Місце призначення	...	Husiatynie	
Gebür Należytość Належитість	...	35	
		190.. Unterschrift des Postbeamten: Podpis urzędnika pocztowego: Підпис урядника поштового.	

Lwów, dnia 21. maja 1901.

L. 21/1901.

Do
c. k. Starostwa

nr 111
Prisiatynie.

Koto c. k. Konserwatorów zabytków staro-
żytnych Galicji wschodniej zwraca się do c. k. Sta-
rostwa z ponowną i bardzo silną prośbą o jak naj-
rychlejsze nadesłanie fotografii kościoła w stanie, w ja-
kim się obecnie znajduje, ponieważ bez fotografii
nie może absolutnie wydać swojej opinii o stanie
wonej restauracji.

Z Koto c. k. Konserwatorów.

L. 10/1901.

Lwów, dnia 13. marca 1901. 44

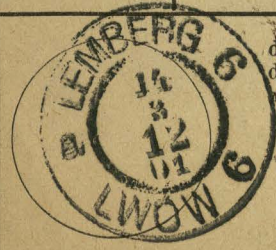
Haberm. Architekt
Batowice 9 (111)
Lwów
fotograf. plany

Exp.

Do
c.k. Starostwa

"Husiatynie"

Do c.k. Konserwatorów starych
mało plany restauracji Kościoła
w Husiatynie i oddało je do fachow-
nej osoby. Celem przyspieszenia
sprawy budowy wamto powiadomiam
aby Komitet ~~budowy~~ parafialny
nadstał o ile możności najrychlej
fotografje Kościoła w domu, w jakim
się obecnie znajduje. Jeżeli fotou-
grafia taka nie istnieje, zdjąć
możecie odbyci na Kosci Kości c.k.
Konserwatorów, ~~którzy~~
a ponieważ nadstanie do c.k. pro-
stymaciami fotografji i ten
razem i klisza i ten
kancel.

Aufgabe-Schein. Dowód nadania. Посьвідченє наданя.	
Gegenstand Przedmiot } ... Предмет	Recommandirte Sendung Nr. Pozylka poleczona Nr. 306 Рекомендована посилка Ч.
Empfänger Odbiorca } ... Адресат	Starostwo
Bestimmungsort Miejsce przeznaczenia } ... Місце призначеня	Husiatyn
Gebür Należytość } ... Належитість	35
	
den 19. 1901. Unterschrift des Postbeamten. Podpis urzędnika pocztowego. Підпис урядника поштового.	

Exp. D. L. Jung

Wieluczany Panie Profesorze!

Przepraszam bardzo według firmu
mystosowanego da panice p. dnia
28 maja 1901 L: 23-

Niech mi wolno będzie podjąć
męzary, gę haVICj prai i
pawaiacii -

Ms. Byś
p. d. u. i. i. i. i. i.

Husiety 3/11. 901.

Aufgabe-
Dowód nadania.

Schein.

Посвідчене надання.

51

Genstand } Zedmiot } ... Предмет } ...	Postanweisung Nr. Przekaz pocztowy Nr. Переказ поштовий Ч.
Empfänger } Odbiorca } ... Адресат } ...	L. Kys
Bestimmungsort Miejsce przyna- czenia Місце призначення	Lusiatyn
Betrag } Kwota } Квота }	20 K
Gebür } Należytość } ... Належитість } ...	100.
	den } dnia } 190.. дни }
	Unterschrift des Postbeamten. Podpis urzędnika pocztowego. Підпис урядника поштового:

FILIP KAWAŁEK

HUSIATYN	<p>Skład druków, papieru, kopert, kart, przybo- rów do pisania i rysowania.</p> <p>—•—•—•—</p> <p>Skład INSTRUMENTÓW i przyborów MUZYCZNYCH.</p>	<p>Drukarnia i KSIĘGARNIA</p>	<p>Skład prawdziwej chińskiej HERBATY.</p> <p>—•—•—•—</p> <p>Salonowe DEKORACYE japońskie i chińskie tow. platerowane czyli t. zw. CHŃKIE SREBRO.</p>	HUSIATYN
----------	--	---	--	----------

Rachunek

dla W. R. Książka L. Rysia w Husiatynie

→: Płatne i zaskarżalne w Husiatynie. ←		Kor.	hl.
<p>2 Fotografii 2 Klisze Runtowanie</p>	}	Razem	20.—
<p>w gotówce strzymane</p> <p><i>Rudy.</i></p>			

L. 2

Do Pristnego Grona
c. k. konserwatorów rabytków archeologicznych
na r. c. Dr. Aleksandra Protowskiego
archiwaryusza mińskiego

1900
Lwowie

Tutejszy raym. kat. komitet parafialny zamierza
przytąpić w najkrótszym czasie do restauracyi kościoła
parafialnego, zbudowanego w początkach wieku XVIII, a to
bądź wzmocnienia jego cech zewnętrznych.

Na wezwanie c. k. Starostwa w Husiatynie z dnia
24. kwietnia br. L. 11749 mam zaszczyt zawiadomic' o tem
Pristne c. k. Grono konserwatorskie, z uprzejmą prośbą
o bezwzględne dalsze zezwolenie.

Husiatyn dnia 2. września 1900.

Adam Jędrzejewski

Przewodniczący komitetu restau-
racyi kościoła paraf. raym. kat.
w Husiatynie.

L. 2

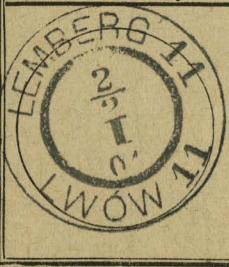
Pracs, dn: 23/1 1901

Prof. Frankel.

55

Aufgabe- Schein.
Dowód nadania. Посьвідчене надання.

Gegenstand } Przedmiot } ... Предмет }	Recommandirte Sendung Nr. } Posylka polecona Nr. } Рекомендована посылка Ч. }
Empfänger } Odbiorca } ... Адресат }	<i>Haroszw</i>
Bestimmungsort } Miejsce przeznaczenia } ... Місце призначення }	<i>Husiatyno</i>
Gebür } Należytość } ... Наложитість }	<i>354.</i>

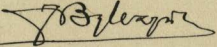

den }
dnia } 190..
дня }

Unterschrift des Postbeamten:
Podpis urzędnika pocztowego:
Підпис урядника поштового:

[Handwritten signature]

Bz. Kolego! Czy Kolega nie byłby takraw pożycz-
czył mi na przeciąg jednego dnia notatki
z zapiskami o sztuce XIX w. podług wykładów
pr. Antoniewicza? Jeżeli to jest możliwem, to
proszę bardzo o zostawienie mi jej u portyera
dzisiaj do godz. 7. wiecz. Przepraszam za moją
natarczywość i tą czę koleżeńskimi uściskami

19. III. 902

Nikola Deborog Bylczynski
sluchacz filozofii

1601

1831 h/2

183

111

L: 2/1901

56
Lwów, dnia 24 stycznia 1901.

Uczep.

Do Świątyni c. k. Starostwa

u / Husiatynie.

Na pismo Komitetu restauracji rz. kat. kościoła parafialnego u Husiatynie z dnia 2. września 1900 L: 2, Koto c. k. Konserwatorów Galicyi wchodzącej ma zasnąć do „mieci Świątyni c. k. Starostwa, że zgodna się u nasadzić na restauracji kościoła parafialnego u Husiatynie, jednak pod tym tylko warunkiem, że Komitet ~~ta~~ przedłoży najpierw Koto c. k. Konserwatorów plany /: wykonane przez p. Pańchaj do zatwierdzenia.

O niniejszym postanowieniu raczy Św. c. k. Starostwo zawiadomić wspomniany wyżej Komitet restauracji kościoła parafialnego u Husiatynie. —

Z Koto c. k. Konserwatorów
Przewodniczący Koto:

Urząd

O k ó l n i k

do wszystkich c.k. Starostw

W ostatnich czasach coraz częściej, zwłaszcza we wschodnich powiatach kraju spostrzegać się dają wypadki nieumiejętnego odnawiania lub przekształcania starożytnych kościołów i cerkwi drewnianych, a nawet wypadki ich całkowitego demolowania.

Tendencyjna dążność do usuwania tych cennych zabytków architektury uzasadnioną bywa z reguły pilną potrzebą wybudowania nowego domu Bożego i rzekomym brakiem odpowiedniego miejsca pod nową budowę.

Ck. centralna Komisya zabytków architektonicznych we Wiedniu przywiązując wielką wagę do zachowania tych drewnianych kościołów i cerkwi w Galicyi, odniosła się pismem z 2.lipca 1912 L:3184 do wszystkich biskupich i metropolitalnych ordynaryatów, prosząc o zobowiązanie podległego kleru, by tenże działał stale w porozumieniu z ck.centralną Komisyą, względnie z właściwym Konserwatorem, ilekroć zajdzie potrzeba odnowienia takiego zabytku architektury lyb powstałby zamiar jego zdemolowania. Nie wątpię, że interwencya ta odniesie pomyślny skutek i że odtąd proboszczowie, względnie administratorowie parafii, stosując się ściśle do otrzymanych poleceń, przeciwdziałać będą skutecznie tej szkodliwej akcji komitetów parafialnych zwłaszcza, że centralna Komisya oświadczyła, że w razie potrzeby poprze starania o udzielenie subwencyi państwowej celem umożliwienia utrzymania takich zabytków.-

Gdy wobec tego spełnienie obowiązku Starostw, nałożonych na nich jako na czynniki powołane do współdziałania obok ck. konserwatorów do ochrony zabytków architektonicznych, dozna niemałej pomocy i ułatwienia, ^{przeto} oczekuję, że ck. Starostwo spełni

je bezwzględnie z zachowaniem obowiązujących w tej mierze przepisów.

Przypominając w szczególności postanowienia okólnika Prezydum c.k. Namiestnictwa z 10. maja 1904 L:16732/pr. oraz okólnik Namiestnictwa z 11. marca 1910 L:XIV.383, którym polecono otoczyć szczególniejszą opieką kościoły i cerkwie drewniane, wzywam c.k. Starostwo, aby zapobiegało z pełną czujnością i troskliwością prawnie dopuszczalnymi środkami, których wybór będzie zawisły o d. wytworzonej sytuacji, rozpoczęciu przebudowania lub zdemolowania tych pomników architektury, dopóki c.k. centralna komisya o tem nie zadecyduje, oraz by traktowało wszystkie bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem Namiestnictwa do c.k. Starostwa wystosowane pisma tej komisyi jako nagłe.

Nad natychmiastowem i celowi odpowiedniem załatwieniem tych pism /maja pp. Kierownicy Starostw osobiście czuwać i byliby też za ewentualne nieprzestrzeganie tego polecenia osobiście odpowiedzialni.-

Gdy nadto c.k. centralna Komisya zabytków architektonicznych we Wiedniu oświadczyła się również za utrzymaniem starych drewnianych bożnic w Galicyi, przeto polecam c.k. Starostwu, ^{Przełożonstwu izr. gmin wyznaniowych w powiecie} aby natychmiast pouczyło/ ze te synagogi, które mają wartość architektoniczną, a których wnętrza bardzo często zdobią cenne malowidła lub rzeźby winny być bezwzględnie zachowane i że o ile by wedle stosunków lokalnych nie było środków na pokrycie kosztów konserwacyi c.k. centralna komisya jest gotową w każdym specjalnym wypadku wyjednać odpowiednią subwencję państwową. Nadmienając w końcu, że Jego Ces. Król. Wysokość Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Ferdynand, jako Protektor c.k. Centralnej Komisji zabytków architektonicznych raczył najwyższym rozkazem z dnia 2 lipca 1912 poruczyć mojej specjalnej opiece utrzymanie drewnianych kościołów i cerkwi w Galicyi wyrażam nadzieję, że c.k. Starostwo sprawom tym poświęcać będzie baczniejszą jak dotąd uwagę i że nie dopuści abym z powodu opieszałego traktowania tych agend zniewolony był stosować rygor przewidziany w przedostatnim ustępie okólnika c.k. Prezydum z 10 maja

O k ó l n i k

do wszystkich c.k. Starostw

W ostatnich czasach coraz częściej, zwłaszcza we wschodnich powiatach kraju spostrzegać się dają wypadki nieumiejętnego odnawiania lub przekształcania starożytnych kościołów i cerkwi drewnianych, a nawet wypadki ich całkowitego demolowania.

Tendencyjna dążność do usuwania tych cennych zabytków architektury uzasadnioną bywa z reguły pilną potrzebą wybudowania nowego domu Bożego i rzekomym brakiem odpowiedniego miejsca pod nową budowę.

Ck. centralna Komisya zabytków architektonicznych we Wiedniu przywiązując wielką wagę do zachowania tych drewnianych kościołów i cerkwi w Galicyi, odniosła się pismem z 2.lipca 1912 L:3184 do wszystkich biskupich i metropolitalnych ordynaryatów, prosząc o zobowiązanie podległego kleru, by tenże działał stale w porozumieniu z ck.centralną Komisją, względnie z właściwym Konserwatorem, ilekroć zajdzie potrzeba odnowienia takiego zabytku architektury lyb powstałby zamiar jego zdemolowania. Nie wątpię, że interwencya ta odniesie pomyślby skutek i że odtąd proboszczowie, względnie administratorowie parafii, stosując się ściśle do otrzymanych poleceń, przeciwdziałać będą skutecznie tej szkodliwej akcji komitetów parafialnych zwłaszcza, że centralna Komisya oświadczyła, że w razie potrzeby poprze starania o udzielenie subwencyi państwowej celem umożliwienia utrzymania takich zabytków.-

Gdy wobec tego spełnienie obowiązku Starostw, nałożonych na nich jako na czynniki powołane do współdziałania obok ck. konserwatorów do ochrony zabytków architektonicznych, dozna niemałej pomocy i ułatwienia, ^{przeto} oczekuję, że ck. Starostwo spełni

je bezwzględnie z zachowaniem obowiązujących w tej mierze przepisów.

Przypominając w szczególności postanowienia okólnika Prezydium c.k. Namiestnictwa z 10. maja 1904 L:16732/pr. oraz okólnik Namiestnictwa z 11. marca 1910 L:XIV.383, którym polecono otoczyć szczególniejszą opieką kościoły i cerkwie drewniane, wzywam c.k. Starostwo, aby zapobiegało z pełną czujnością i troskliwością prawnie dopuszczalnymi środkami, których wybór będzie zawisły o d. wytworzonej sytuacji, rozpoczęciu przebudowania lub zdemolowania tych pomników architektury, dopóki c.k. centralna komisya o tem nie zadecyduje, oraz by traktowało wszystkie bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem Namiestnictwa do c.k. Starostwa wystosowane pisma tej komisyi jako nagłe.

Nad natychmiastowem i celowi odpowiedniem załatwieniem tych pism /maja pp. Kierownicy Starostw osobiście czuwać i byliby też za ewentualne nieprzestrzeganie tego polecenia osobiście odpowiedzialni.-

Gdy nadto c.k. centralna Komisya zabytków architektonicznych we Wiedniu oświadczyła się również za utrzymaniem starych drewnianych bożnic w Galicyi, przeto polecam c.k. Starostwu, aby natychmiast pouczyło/Przełożenstwa izr. gmin wyznaniowych w powiecie ze te synagogi, które mają wartość architektoniczną, a których wnętrza bardzo często zdobią cenne malowidła lub rzeźby winny być bezwzględnie zachowane i że o ile by wedle stosunków lokalnych nie było środków na pokrycie kosztów konserwacyi c.k. centralna komisya jest gotową w każdym specjalnym wypadku wyjednać odpowiednią subwencję państwową. Nadmieniam w końcu, że Jego Ces. Król. Wyśokość Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Ferdynand, jako Protektor c.k. Centralnej Komisji zabytków architektonicznych raczył najwyższym rozkazem z dnia 2 lipca 1912 poruczyć mojej specjalnej opiece utrzymanie drewnianych kościołów i cerkwi w Galicyi wyrażam nadzieję, że c.k. Starostwo sprawom tym poświęcać będzie baczniejszą jak dotąd uwagę i że nie dopuści abym z powodu opieszałego traktowania tych agend zniewolony był stosować rygor przewidziany w przedostatnim ustępie okólnika c.k. Prezydium z 10 maja

Abschrift.

K.k.Zentral-Kommission

für

Denkmalpflege.

Wien, am 10. April 1913,

Z.68/Präs. ex 1913.

E u e r e P.T.

Eine der vornehmsten Aufgaben der Zentralkommission bildet die Erhaltung des heimischen Besitzes von Kunstgegenständen.

Was den Privatbesitz anbelangt, so muss die Zentralkommission nicht nur wünschen, dass derselbe nicht ins Ausland veräußert werde sondern in dem angestammten Besitze verbleibe, die einzelnen Objekte namentlich in der Umgebung für die sie geschaffen wurden.

Die Herren Konservatoren und Korrespondenten werden ersucht, im Wege der Belehrung / durch Vorträge, Zeitungserartikel/ auf die Besitzer von Antiquitäten, namentlich auf die Landbevölkerung und die Bewohner kleinerer Städte einzuwirken, dass sie ihren Familienbesitz pietätvoll bewahren. Sollte eine Veräußerung unvermeidlich sein, so mögen sich die Besitzer an die Konservatoren und Korrespondenten wenden, damit sie den Verkauf an ein öffentliches Museum des Landes vermitteln, wobei in der Regel günstigere Preise erzielt werden dürften, als bei Abgabe des Objektes an einen Händler.

Sollte Ihnen eine beabsichtigte Veräußerung von Antiquitäten aus Privatbesitz bekannt werden, so haben sie unverzüglich hievon die Anzeige an die Zentralkommission zu erstatten, welche gegebenenfalls bestrebt sein wird, durch Vermittlung von Subventionen aus öffentlichen /Landes-oder Staats/ Mitteln das Objekt einem öffentlichen Museum zu erhalten.

Besonderes Augenmerk ist auf die Ausfuhr von inländischem Kunstbesitz in das Ausland zu richten. In diesem Falle steht nach den bestehenden Vorschriften /Hofkanzleiministerialschreiben vom 3. April 1827, pol. G.S.Bd. 55 S. 71/ dem Staate

das Vorkaufsrecht zu, was die Anzeige von der beabsichtigten Ausfuhr an die politische Landesstelle / Statthalterei, Landesregierung/ voraussetzt. In solchen Fällen werden sie sich zu überzeugen haben, ob dieser Vorschrift entsprochen wurde und verneinenden Falles die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen haben.

Weiters ist in diesen Fällen gleichfalls der Zentralkommission unverzüglich Anzeige zu erstatten.

Die in öffentlich rechtlichem Besitze / des Staates, des Landes, einer Gemeinde von religionsgenossenschaftlichen und kirchlichen Körperschaften und Anstalten u. dergl./ befindlichen Antiquitäten sollen überhaupt nicht, oder nur dann, wenn das Objekt auf seinem derzeitigen Aufbewahrungsorte gefährdet wäre, veräußert, und dann stets an ein öffentliches Museum abgegeben werden. Sie werden ersucht, in allen Fällen, in welchen der beabsichtigte Verkauf von Antiquitäten aus öffentlich rechtlichem Besitze zu ihrer Kenntnis kommt, mit allem Nachdrucke auf die Befolgung dieser Grundsätze zu dringen, und falls Ihren Anträgen nicht entsprochen wird, die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen. Auf jeden Fall ist aber der Zentralkommission unverzüglich ^{Anzeige} zu erstatten.

Auch von Objekten, welche bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, muss die Zentralkommission wünschen, dass sie, wenn sie aus Privatbesitz stammen, dem Lande erhalten bleiben, wenn sie aus öffentlich rechtlichem Besitze stammen, wieder an ihren früheren Aufbewahrungsort zurückgebracht werden. Letzteres wird sich in manchen Fällen umso leichter erzielen lassen, als der Verkauf von Objekten öffentlich rechtlichen Besitzes bekanntlich an strenge Vorschriften gebunden ist / für Gemeinden nach Art. XVIII. des Gesetzes vom 5. März 1862 R.G.Bl. Nr. 18, für Kirchen und kirchliche Anstalten nach

Abschnitt VII. des Gesetzes vom 7. Mai 1874 Nr. 50 R.G.Bl./ die häufig nicht beachtet werden, so dass ein ungiltiges Rechtsgeschäft vorliegt, das rückgängig gemacht werden kann.

Damit die Zentralkommission die Interessen der Denkmalpflege auch in jenem Fällen wahrnehmen kann, wo die Objekte bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, ersucht sie die Konservatoren und Korrespondenten mit den Antiquitätenhändlern in den Ihnen zugewiesenen Bezirken / in der Umgebung Ihres Wohnsitzes/ in tunlichst rege Fühlung zu treten, sich über die vorhandenen Vorräte und Neuerwerbungen genau zu informieren und über die gemachten Wahrnehmungen der Zentralkommission Bericht zu erstatten.

Auch in diesen Fällen wollen Sie sich überzeugen, ob bei beabsichtigter Ausfuhr von Objekten in das Ausland dem Staate Gelegenheit zur Ausübung des Verkaufsrechtes im Sinne des Hofkanzleiministerialschreibens vom 3. April 1827 gegeben wurde, und ob beim Verkaufe von Objekten aus öffentlich rechtlichem Besitze die Zustimmung der Aufsichtsbehörden / Landesauschuss, Ordinariat und dergl./ im Sinne des Gesetzes vom 5. März 1862, R.G.Bl. Nr.18 und vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr.50, gegeben wurde. Namentlich wird darauf hingewiesen, dass beim Verkaufe von kirchlichen Objekten im Werte von über 200 K. nach der Verordnung des Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 20. Juni 1860, Nr.162 R.G.Bl. beziehungsweise nach § 51 des Gesetzes vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr. 50 die Zustimmung des Ordinariates und der politischen Landesstelle notwendig ist.

Sollte die Vermutung bestehen, dass der Verkauf ohne Beobachtung der bestehenden Vorschriften zustande kam, so ist hievon unverzüglich der politischen Bezirksbehörde und der Zentralkommission Anzeige zu erstatten.

Der Vizepräsident,
Latour m.p.

Z c.k. Namiestnictwa.

XIV 1859/1.

Lwów, 29. czerwca 1913.

Pozbywanie przedmiotów
zabytku sztuki przez
osoby prywatne i publi-
czne korporacje - środki
zaradcze.

Panu c.k. Wiceprezydentowi Namiestnictwa,
Kierownikowi c.k. Starostwa w Krakowie - wszystkim
Pp.c.k. Starostwom, Pp. Prezydentom stoł. król. miast
Lwowa i Krakowa, oraz c.k. Dyrekcjom Policji we Lwowie
i w Krakowie.

do wiadomości i zastosowania się.-

Za c.k. Namiestnika:

Zimny m.p.

Abschrift.

K.k.Zentral-Kommission
für
Denkmalpflege.

Z. 68/Präs. ex 1913.

Wien, am 10. April 1913.

An den Herrn

k.k. Statthalter
in

LEMBERG

Im Interesse der Erhaltung des heimischen Kunstbesitzes und um die Verschleppung von Objekten, sowohl aus privaten als aus öffentlich rechtlichem Besitze durch den Antiquitätenhandel nach Kräften hintanzuhalten, hat die Zentralkommission über höchsten Befehl ihres durchlauchtigsten Protektors Seiner kaiserlichen Hoheit des Erzherzogs Franz Ferdinand den in Abschrift mitfolgenden Erlass an die Konservatoren /Denkmalpfleger/ und Korrespondenten gerichtet.

In demselben werden die Organe der Zentralkommission angewiesen, in allen einschlägigen Fällen die Intervention der politischen und eventuell der gerichtlichen Behörden in Anspruch zu nehmen.

Die Zentralkommission ersucht Euer Exzellenz mit Bezug auf § 5 ihres mit Allerhöchster Entschliessung vom 31. Juli 1911 / Erlass des k.k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. August 1911 Z. 33981/ genehmigten Statutes ihre diesbezüglichen Bestrebungen kräftigst zu unterstützen und zu diesem Behufe die geeigneten Weisungen an die unterstehenden Behörden ergehen zu lassen.

Der Vizepräsident:

Latour m.p.

Abschrift.

K.k. Zentral-Kommission

für

Denkmalpflege.

Wien, am 10. April 1913,

Z. 68/Präs. ex 1913.

E u e r e P. T.

Eine der vornehmsten Aufgaben der Zentralkommission bildet die Erhaltung des heimischen Besitzes von Kunstgegenständen

Was den Privatbesitz anbelangt, so muss die Zentralkommission nicht nur wünschen, dass derselbe nicht ins Ausland veräußert werde sondern in dem angestammten Besitze verbleibe, die einzelnen Objekte namentlich in der Umgebung für die sie geschaffen wurden.

Die Herren Konservatoren und Korrespondenten werden ersucht, im Wege der Belehrung / durch Vorträge, Zeitungsartikel/ auf die Besitzer von Antiquitäten, namentlich auf die Landbevölkerung und die Bewohner kleinerer Städte einzuwirken, dass sie ihren Familienbesitz pietätvoll bewahren. Sollte eine Veräußerung unvermeidlich sein, so mögen sich die Besitzer an die Konservatoren und Korrespondenten wenden, damit sie den Verkauf an ein öffentliches Museum des Landes vermitteln, wobei in der Regel günstigere Preise erzielt werden dürften, als bei Abgabe des Objektes an einen Händler.

Sollte Ihnen eine beabsichtigte Veräußerung von Antiquitäten aus Privatbesitz bekannt werden, so haben sie unverzüglich hievon die Anzeige an die Zentralkommission zu erstatten, welche gegebenenfalls bestrebt sein wird, durch Vermittlung von Subventionen aus öffentlichen /Landes-oder Staats/ Mitteln das Objekt einem öffentlichen Museum zu erhalten.

Besonderes Augenmerk ist auf die Ausfuhr von inländischem Kunstbesitz in das Ausland zu richten. In diesem Falle steht nach den bestehenden Vorschriften /Hofkanzleiministerialschreiben vom 3. April 1827, pol. G.S. Bd. 55 S. 71/ dem Staate

das Vorkaufsrecht zu, was die Anzeige von der beabsichtigten Ausfuhr an die politische Landesstelle / Statthalterei, Landesregierung/ voraussetzt. In solchen Fällen werden sie sich zu überzeugen haben, ob dieser Vorschrift entsprochen wurde und verneinenden Falles die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen haben.

Weiters ist in diesen Fällen gleichfalls der Zentralkommission unverzüglich Anzeige zu erstatten.

Die in öffentlich rechtlichem Besitze / des Staates, des Landes, einer Gemeinde von religionsgenossenschaftlichen und kirchlichen Körperschaften und Anstalten u. dergl./ befindlichen Antiquitäten sollen überhaupt nicht, oder nur dann, wenn das Objekt auf seinem derzeitigen Aufbewahrungsorte gefährdet wäre, veräußert, und dann stets an ein öffentliches Museum abgegeben werden. Sie werden ersucht, in allen Fällen, in welchen der beabsichtigte Verkauf von Antiquitäten aus öffentlich rechtlichem Besitze zu ihrer Kenntnis kommt, mit allem Nachdrucke auf die Befolgung dieser Grundsätze zu dringen, und falls Ihren Anträgen nicht entsprochen wird, die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen. Auf jeden Fall ist aber der Zentralkommission unverzüglich ^{Anzeige} zu erstatten.

Auch von Objekten, welche bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, muss die Zentralkommission wünschen, dass sie, wenn sie aus Privatbesitz stammen, dem Lande erhalten bleiben, wenn sie aus öffentlich rechtlichem Besitze stammen, wieder an ihren früheren Aufbewahrungsort zurückgebracht werden. Letzteres wird sich in manchen Fällen umso leichter erzielen lassen, als der Verkauf von Objekten öffentlich rechtlichen Besitzes bekanntlich an strenge Vorschriften gebunden ist / für Gemeinden nach Art. XVIII. des Gesetzes vom 5. März 1862 R.G.Bl. Nr. 18, für Kirchen und kirchliche Anstalten nach

66

Abschnitt VII. des Gesetzes vom 7. Mai 1874 Nr. 50 R.G.Bl./ die häufig nicht beachtet werden, so dass ein ungiltiges Rechtsgeschäft vorliegt, das rückgängig gemacht werden kann.

Damit die Zentralkommission die Interessen der Denkmalpflege auch in jenem Fällen wahrnehmen kann, wo die Objekte bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, ersucht sie die Konservatoren und Korrespondenten mit den Antiquitätenhändlern in den Ihnen zugewiesenen Bezirken / in der Umgebung Ihres Wohnsitzes/ in tunlichst rege Fühlung zu treten, sich über die vorhandenen Vorräte und Neuerwerbungen genau zu informieren und über die gemachten Wahrnehmungen der Zentralkommission Bericht zu erstatten.

Auch in diesen Fällen wollen Sie sich überzeugen, ob bei beabsichtigter Ausfuhr von Objekten in das Ausland dem Staate Gelegenheit zur Ausübung des Verkaufsrechtes im Sinne des Hofkanzleiministerialschreibens vom 3. April 1827 gegeben wurde, und ob beim Verkaufe von Objekten aus öffentlich rechtlichem Besitze die Zustimmung der Aufsichtsbehörden / Landesauschuss, Ordinariat und dergl./ im Sinne des Gesetzes vom 5. März 1862, R.G.Bl. Nr.18 und vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr.50, gegeben wurde. Namentlich wird darauf hingewiesen, dass beim Verkaufe von kirchlichen Objekten im Werte von über 200 K. nach der Verordnung des Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 20. Juni 1860, Nr.162 R.G.Bl. beziehungsweise nach § 51 des Gesetzes vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr. 50 die Zustimmung des Ordinariates und der politischen Landesstelle notwendig ist.

Sollte die Vermutung bestehen, dass der Verkauf ohne Beobachtung der bestehenden Vorschriften zustande kam, so ist hievon unverzüglich der politischen Bezirksbehörde und der Zentralkommission Anzeige zu erstatten.

Der Vizepräsident,
Latour m.p.

Z c.k. Namiestnictwa.

XIV 1859/1.

Lwów, 29. czerwca 1913.

Pozbywanie przedmiotów
zabytku sztuki przez
osoby prywatne i publi-
czne korporacje - środki
zaradcze.

Panu c.k. Wiceprezydentowi Namiestnictwa,
Kierownikowi c.k. Starostwa w Krakowie - wszystkim
Pp.c.k. Starostwom, Pp. Prezydentom stoł. król. miast
Lwowa i Krakowa, oraz c.k. Dyrekcjom Policji we Lwowie
i w Krakowie.

do wiadomości i zastosowania się.-

Za c.k. Namiestnika:

Zimny m.p.

Abschrift.

K.k.Zentral-Kommission
für
Denkmalpflege.

Z. 68/Präs. ex 1913.

Wien, am 10. April 1913.

An den Herrn

k.k. Statthalter

in

LEMBERG

Im Interesse der Erhaltung des heimischen Kunstbesitzes und um die Verschleppung von Objekten, sowohl aus privaten als aus öffentlich rechtlichem Besitze durch den Antiquitätenhandel nach Kräften hintanzuhalten, hat die Zentralkommission über höchsten Befehl ihres durchlauchtigsten Protektors Seiner kaiserlichen Hoheit des Erzherzogs Franz Ferdinand den in Abschrift mitfolgenden Erlass an die Konservatoren /Denkmalpfleger/ und Korrespondenten gerichtet.

In demselben werden die Organe der Zentralkommission angewiesen, in allen einschlägigen Fällen die Intervention der politischen und eventuell der gerichtlichen Behörden in Anspruch zu nehmen.

Die Zentralkommission ersucht Euer Exzellenz mit Bezug auf § 5 ihres mit Allerhöchster Entschliessung vom 31. Juli 1911 / Erlass des k.k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. August 1911 Z. 33981/ genehmigten Statutes ihre diesbezüglichen Bestrebungen kräftigst zu unterstützen und zu diesem Behufe die geeigneten Weisungen an die unterstehenden Behörden ergehen zu lassen.

Der Vizepräsident:

Latour m.p.

Abschrift.

K.k.Zentral-Kommission

für

Denkmalpflege.

Wien, am 10. April 1913,

Z. 68/Prgs. ex 1913.

E u e r e P. T.

Eine der vornehmsten Aufgaben der Zentralkommission bildet die Erhaltung des heimischen Besitzes von Kunstgegenständen.

Was den Privatbesitz anbelangt, so muss die Zentralkommission nicht nur wünschen, dass derselbe nicht ins Ausland veräußert werde sondern in dem angestammten Besitze verbleibe, die einzelnen Objekte namentlich in der Umgebung für die sie geschaffen wurden.

Die Herren Konservatoren und Korrespondenten werden ersucht, im Wege der Belehrung / durch Vorträge, Zeitungsartikel / auf die Besitzer von Antiquitäten, namentlich auf die Landbevölkerung und die Bewohner kleinerer Städte einzuwirken, dass sie ihren Familienbesitz pietätvoll bewahren. Sollte eine Veräußerung unvermeidlich sein, so mögen sich die Besitzer an die Konservatoren und Korrespondenten wenden, damit sie den Verkauf an ein öffentliches Museum des Landes vermitteln, wobei in der Regel günstigere Preise erzielt werden dürften, als bei Abgabe des Objektes an einen Händler.

Sollte Ihnen eine beabsichtigte Veräußerung von Antiquitäten aus Privatbesitz bekannt werden, so haben sie unverzüglich hiervon die Anzeige an die Zentralkommission zu erstatten, welche gegebenenfalls bestrebt sein wird, durch Vermittlung von Subventionen aus öffentlichen / Landes- oder Staats / Mitteln das Objekt einem öffentlichen Museum zu erhalten.

Besonderes Augenmerk ist auf die Ausfuhr von inländischem Kunstbesitz in das Ausland zu richten. In diesem Falle steht nach den bestehenden Vorschriften / Hofkanzleiministerialschreiben vom 3. April 1827, pol. G.S. Bd. 55 S. 71 / dem Staate

das Vorkaufsrecht zu, was die Anzeige von der beabsichtigten Ausfuhr an die politische Landesstelle / Statthalterei, Landesregierung/ voraussetzt. In solchen Fällen werden sie sich zu überzeugen haben, ob dieser Vorschrift entsprochen wurde und verneinenden Falles die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen haben.

Weiters ist in diesen Fällen gleichfalls der Zentralkommission unverzüglich Anzeige zu erstatten.

Die in öffentlich rechtlichem Besitze / des Staates, des Landes, einer Gemeinde von religionsgenossenschaftlichen und kirchlichen Körperschaften und Anstalten u. dergl./ befindlichen Antiquitäten sollen überhaupt nicht, oder nur dann, wenn das Objekt auf seinem derzeitigen Aufbewahrungsorte gefährdet wäre, veräußert, und dann stets an ein öffentliches Museum abgegeben werden. Sie werden ersucht, in allen Fällen, in welchen der beabsichtigte Verkauf von Antiquitäten aus öffentlich rechtlichem Besitze zu ihrer Kenntnis kommt, mit allem Nachdrucke auf die Befolgung dieser Grundsätze zu dringen, und falls Ihren Anträgen nicht entsprochen wird, die Intervention der politischen Bezirksbehörde in Anspruch zu nehmen. Auf jeden Fall ist aber der Zentralkommission unverzüglich ^{Anzeige} zu erstatten.

Auch von Objekten, welche bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, muss die Zentralkommission wünschen, dass sie, wenn sie aus Privatbesitz stammen, dem Lande erhalten bleiben, wenn sie aus öffentlich rechtlichem Besitze stammen, wieder an ihren früheren Aufbewahrungsort zurückgebracht werden. Letzteres wird sich in manchen Fällen umso leichter erzielen lassen, als der Verkauf von Objekten öffentlich rechtlichen Besizes bekanntlich an strenge Vorschriften gebunden ist / für Gemeinden nach Art. XVIII. des Gesetzes vom 5. März 1862 R.G.Bl. Nr. 18, für Kirchen und kirchliche Anstalten nach

Abschnitt VII. des Gesetzes vom 7. Mai 1874 Nr. 50 R.G.Bl./ die häufig nicht beachtet werden, so dass ein ungiltiges Rechtsgeschäft vorliegt, das rückgängig gemacht werden kann.

Damit die Zentralkommission die Interessen der Denkmalpflege auch in jenen Fällen wahrnehmen kann, wo die Objekte bereits in den Antiquitätenhandel gelangt sind, ersucht sie die Konservatoren und Korrespondenten mit den Antiquitätenhändlern in den Ihnen zugewiesenen Bezirken / in der Umgebung Ihres Wohnsitzes/ in tunlichst rege Fühlung zu treten, sich über die vorhandenen Vorräte und Neuerwerbungen genau zu informieren und über die gemachten Wahrnehmungen der Zentralkommission Bericht zu erstatten.

Auch in diesen Fällen wollen Sie sich überzeugen, ob bei beabsichtigter Ausfuhr von Objekten in das Ausland dem Staate Gelegenheit zur Ausübung des Vorkaufsrechtes im Sinne des Hofkanzleiministerialschreibens vom 3. April 1827 gegeben wurde, und ob beim Verkaufe von Objekten aus öffentlich rechtlichem Besitze die Zustimmung der Aufsichtsbehörden / Landesausschuss, Ordinariat und dergl./ im Sinne des Gesetzes vom 5. März 1862, R.G.Bl. Nr.18 und vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr.50, gegeben wurde. Namentlich wird darauf hingewiesen, dass beim Verkaufe von kirchlichen Objekten im Werte von über 200 K. nach der Verordnung des Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 20. Juni 1860, Nr.162 R.G.Bl. beziehungsweise nach § 51 des Gesetzes vom 7. Mai 1874, R.G.Bl. Nr. 50 die Zustimmung des Ordinariates und der politischen Landesstelle notwendig ist.

Sollte die Vermutung bestehen, dass der Verkauf ohne Beobachtung der bestehenden Vorschriften zustande kam, so ist hievon unverzüglich der politischen Bezirksbehörde und der Zentralkommission Anzeige zu erstatten.

Der Vizepräsident,
Latour m.p.

Z c.k. Namiestnictwa.

XIV 1859/1.

Lwów, 29. czerwca 1913.

Pozbywanie przedmiotów
zabytku sztuki przez
osoby prywatne i publi-
czne korporacje - środki
zaradcze.

Pannu c.k. Wiceprezydentowi Namiestnictwa,
Kierownikowi c.k. Starostwa w Krakowie - wszystkim
Pp.c.k. Starostwom, Pp. Prezydentom stoł. król. miast
Lwowa i Krakowa, oraz c.k. Dyrekcjom Policji we Lwowie
i w Krakowie.

do wiadomości i zastosowania się.-

Za c.k. Namiestnika:

Zimny m.p.

68

Abschrift.

K.k. Zentral-Kommission
für
Denkmalpflege.

Z. 68/Präs. ex 1913.

Wien, am 10. April 1913.

An den Herrn

k.k. Statthalter

in

LEMBERG

Im Interesse der Erhaltung des heimischen Kunstbesitzes und um die Verschleppung von Objekten, sowohl aus privaten als aus öffentlich rechtlichem Besitze durch den Antiquitätenhandel nach Kräften hintanzuhalten, hat die Zentralkommission über höchsten Befehl ihres durchlauchtigsten Protektors Seiner kaiserlichen Hoheit des Erzherzogs Franz Ferdinand den in Abschrift mitfolgenden Erlass an die Konservatoren /Denkmalpfleger/ und Korrespondenten gerichtet.

In demselben werden die Organe der Zentralkommission angewiesen, in allen einschlägigen Fällen die Intervention der politischen und eventuell der gerichtlichen Behörden in Anspruch zu nehmen.

Die Zentralkommission ersucht Euer Exzellenz mit Bezug auf § 5 ihres mit Allerhöchster Entschliessung vom 31. Juli 1911 / Erlass des k.k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. August 1911 Z. 33981/ genehmigten Statutes ihre diesbezüglichen Bestrebungen kräftigst zu unterstützen und zu diesem Behufe die geeigneten Weisungen an die unterstehenden Behörden ergehen zu lassen.

Der Vizepräsident:

Latour m.p.

J. H. Tomi

Tartuun Aho-Tomski

Luoja

K. K. ZENTRAL-KOMMISSION
FÜR
DENKMALPFLEGE.

Wien, IV., Favoritenstraße 15.

(Obige Zahl wolle im Antwortschreiben
zitiert werden.)

Z. 6125 ex 1912.

W i e n, am 13. Dezember 1912.

An den Herrn k.k. Konservator , Professor

Dr. L u d w i g F i n k e l

in

L e m b e r g .

~~430 m. B. 1912~~

Den im rückfolgenden Kostenvoranschlage vorgesehenen Arbeiten für die Konservierung der gr. kath. Holzkirche in Konty (Bez. Zloczow) wird unter der Bedingung zugestimmt, dass die jetzige Form der Dächer und insbesondere der Kuppel (von welcher das vorliegende Konservierungsprojekt etwas abweicht) beibehalten wird. Auch wäre die Sakristei zu erhalten, da dieselbe für den Gottesdienst notwendig ist; von der vom Architekten Moklowski empfohlenen Ergänzung der Laubgänge wäre infolgedessen abzu-
sehen.

Für diese Arbeiten wird aus dem h.o. Pauschal-
kredite zu Handen Euer Hochwohlgeboren eine Subvention von 500 (fünfhundert) Kronen gegen vorherige Einsendung einer gestempelten Quittung mit dem Ersuchen flüssig gemacht, den Kostenvoranschlag überprüfen, auf die baldige Inangriffnahme der Arbeiten hinwirken und dieselben überwachen zu wollen.

Behufs Flüssigmachung der zu demselben Zwecke bewilligten Landessubvention von 500 Kronen wollen Euer Hochwohlgeboren sich mit dem Landesausschusse ins Einver-

nehmen setzen und seinerzeit einen Ausweis über die tatsächlichen Restaurierungskosten anher vorlegen.

Der Vizepräsident:

Laut Rosauis R.

Przeznaczono kwotę na 500 R. z prośbą
o wypłatę siłbrencyj; uwzględniając
że roboty wykonany parniasz powie,
miej p. Małgorzatkami oraz, że
pismem przesłano odnośnie tego do
Wydziału Kraj. o wypłatę siłbrencyj
Krajowej 500 R.

13/II 1913

AM.

ад 7 6125 12

83

RR

Світле ц. к. Староство!

По мысли вівана Світлого ц. к. Староства з дня 12. марта 1912 г. 10232/912 предкладає Уряд парохіальний поданє до Высокого ц. к. Міністерства Віроісповідань і Просвіти разом з планами і кошторисом реставрації церкви св. Михаїла і просить о прихильне заохочуванє і ускорє висланє, щоби як в найкоротший час можна перевести роботи реставраційні.

Гр. ктм Уряд парохіальний
Кутми дня 26 марта 1912 -
о В. Цєбровскій
парох -

Autos, & 30/V/1913

from

d. 1397

Arabidopsis scia. prestetorum - 29.10 -

Arabidopsis hirsuta - ne prestet -

Arabidopsis hirsuta -

potenji goritani - 380 208 a 183

96.322	96 kor 32
7.331	
3.40	
447.24	
= 383.73 kor	
<u>938.02</u>	

1983
1758
4.80
62.42
174.96
<u>168.69</u>
<u>447.24</u>

Arabidopsis scia. prestetorum u nari -

151.09
60.73
35.0
24.00
<u>6.14</u>
39.60
<u>316.56</u>

1250

nr 7 2587 12

74
12

HR

18445

LW. 140.953, 10 Lwow, dnia 8. grudnia 1910

VI

Do

c. k. Namiestnictwa

we Lwowie.

Na konserwacyę starożytnej cerkiewki
w Kontach (pow. Kocrowski) uchwalił Wysoki
Sejm w budrecie nar. 1911 jednorazowy wydatek
w kwocie 500 k. pod warunkiem przyznania takiej
sumy subwenyi na ten cel przez c. k. Skarb
Państwa.

Zawiadamiając c. k. Namiestnictwo o po-
wzrosłej uchwał Wys. Sejmu, Wydział kraj. oświadczam,
że subwenya, iż wyasygnuje do rąk Grom. c. k. kon-
serwatorów Galicyi wschodniej, skoro m. c. k. Na-
miestnictwo domiesie, że z c. k. Skarbu Państwa
przyznana została na konserwacyę cerkiewki
w Kontach subwenya 500 k.

Marzałek krajowy:

Prłomk Wydział kraj.

227369

C. K. NAMIESTNICTWO GALICYJSKIE
 Weszło 22. XII. 1910.
 XIV $\frac{3165}{23}$ / zł.
 waga

Lwów, dnia 18 stycznia 1911.

Subwencya na kon-
serwacyę starej cerkwi
w Kwiatach powiatu
Zdortowskiego.

Zanowem Gronię ok. Konserwatoris
Zalętki historii i sztuki dla Galicji
wschodniej w Lwowie

na ręce Jasn. Wielmożnego Pana Władysława
Aleksandra profesora ok. Uniwersytetu

Do wiadomości i oświadczenia się
zwracając niniejszym aktem.
W załączeniu.

Jury sędziów

Ko

XIV

GRONO C. K. KONSERWATORÓW
GALICYI WSCHODNIEJ

85

L. 521 Pod. d. 31/II 1911

52588

We Lwowie d. 18 lutego 1911.

c. k. Namiestnictwu

we Lwowie

Grono c. k. Konserwatorów Galicyi wschodniej
wzrósł z prośbą o wyjednanie u c. k. Skarbnicy
Pocztowej przywileju na kwotę 500 Kor. na konserwa-
cję obecnego kartonu z XVII wiekiem i kontakt, która
kiedykolwiek nie utrzymana z powodów podanych w pa-
ragrafach „Sporowidzeniach” (str. 19)

Zd

GRONO C. K. KONSERWATORÓW
GALICYI WSCHODNIEJ

c. k. Konserwator:

L. Finał

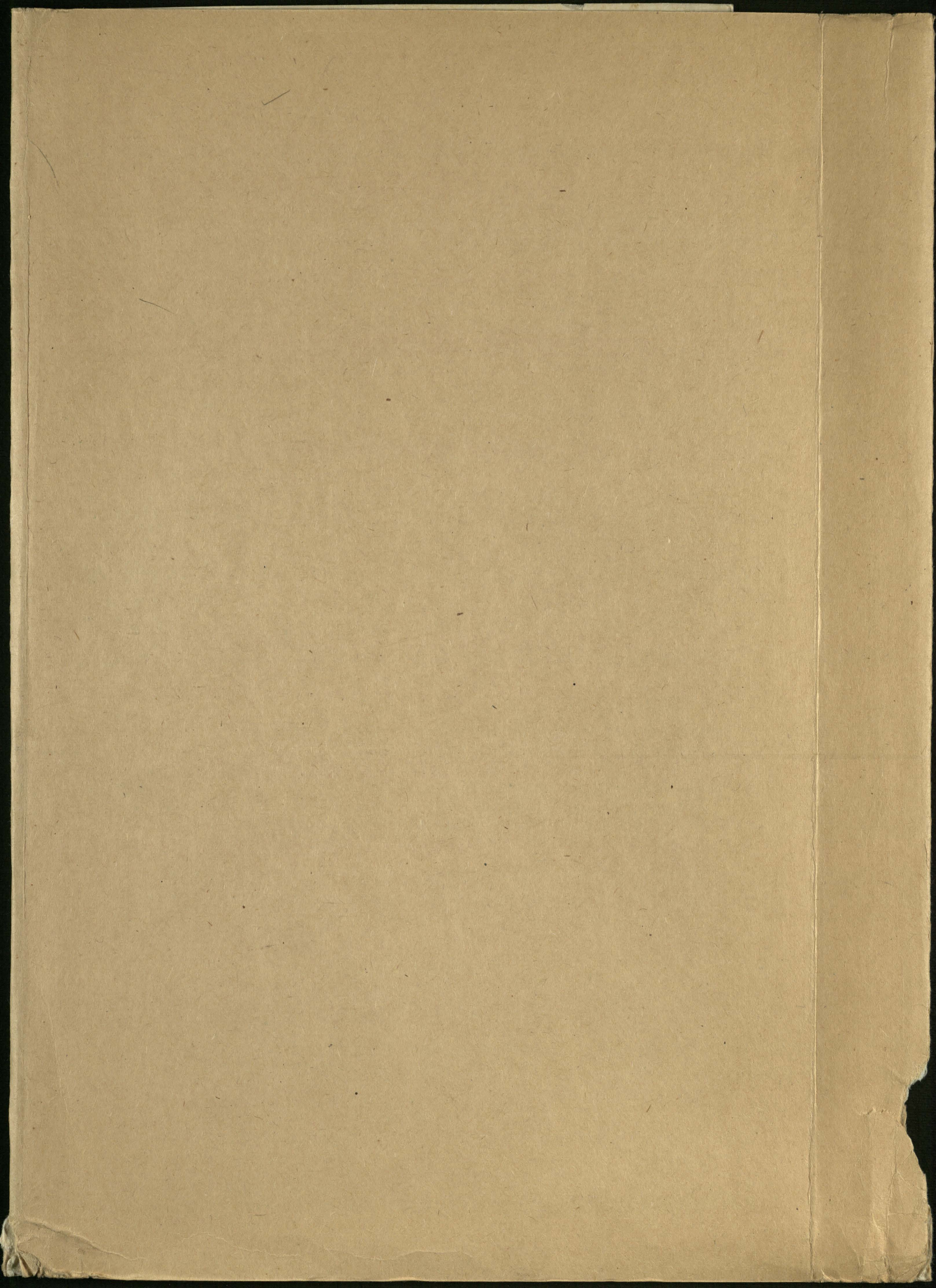
Przewodniczący:

Abraham
3165-910

C. K. NAMIESTNICTWO GALICYJSKIE	
Weszło 25. II. 1911.	
XIV	1089 / 23
Zał.	1
Waga	

S

XIV

у
13